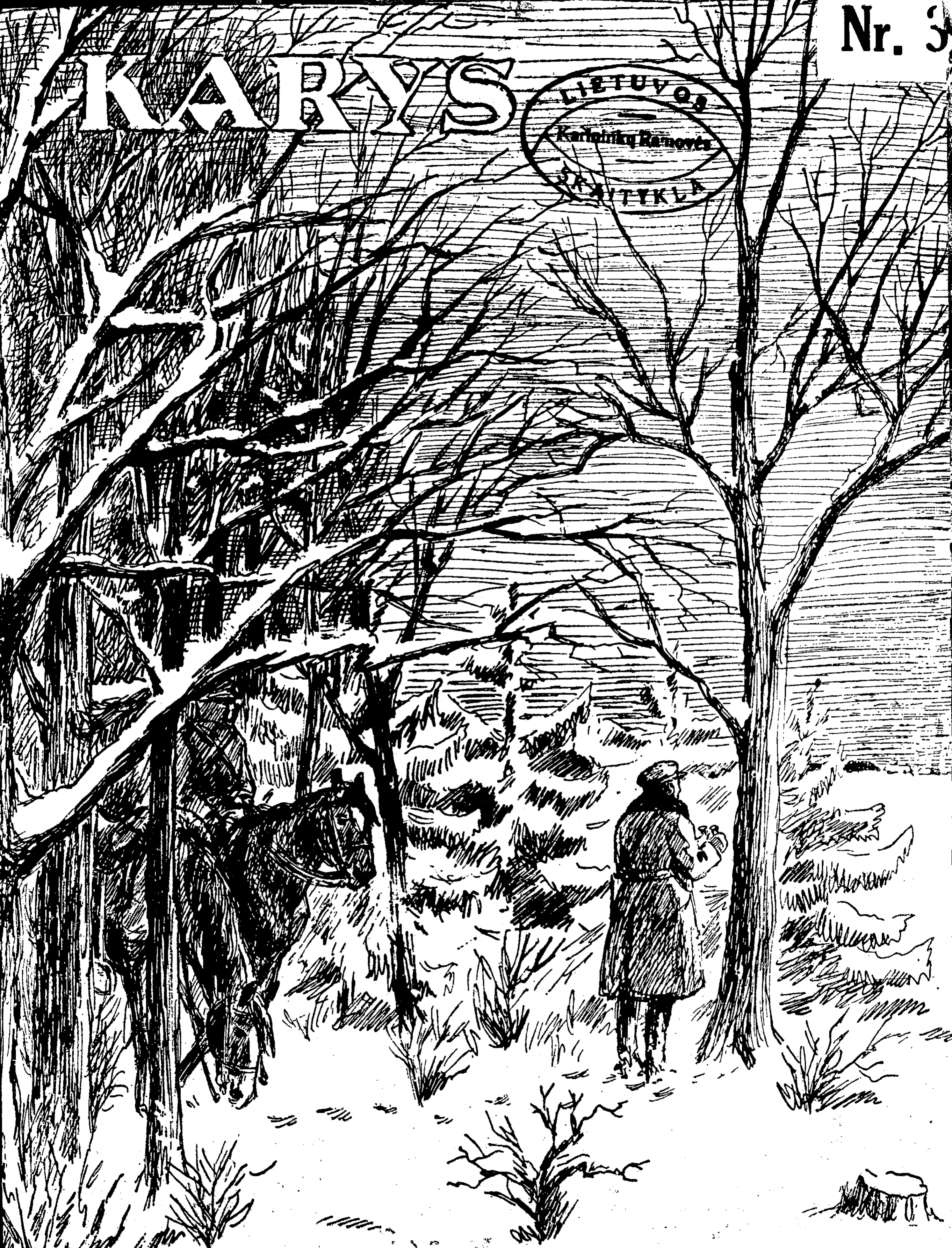

KLAIPĖDIS

LIETUVOS
Kariškių Removės
SĄJŪDKLA

Ponai instruktoriai!

Kautynių lauko karalienė — pėstija susilaukė bent kiek pakeistos rikiuotės statuto I-s dalies. Nors reikalas ir pribrendo dėl jos išsitariani, bet nežinau, ar „Kario“ skilčių tam ištėks, todėl leiskit, šį kartą, be galo geistinos mums kritikos progą praleisti ir siekti to, apie ką žemiau rašoma.

Kiekvienas statutas yra, mat, iš pagrindų sistematizuotas privalomas rinkinys paprasčiausių *specialaus paskyrimo* kariškų dėsnių, kuriuose atsispindi: *artimiausios praeties praktika* ir šiokie tokie... *ateities prognozai*.

Pėstininkų instruktorius, paėmęs statutą į rankas, turi jame rasti: — ne tik *mūsų pėstijos* kautynių *ideologijos* pradus, bet taip pat *naudingiausių* produktyvių kautynių *ateičiai patarimų*.

Kadangi statutas — *privalomas*, tai jis, be kitko, turi s'engtis aprėpti *daugiausia* įvairių kautynių formų ir situacijų, pasižymėti *aiškumu*, bet jokia būdu nevengti *trumpumo*.

Štai pagrindiniai, kad ir *techniškos pėstininkų apmokymo* statuto dalies reikalavimai: — tiesa, jie ne'engvi, kartais vienas kitam prieštarauja, bet ką padarysi?...

Bijau, kad po šio įvado teks man įsivelti į objektyvės kritikos rėmus, todėl, griežtai savo pirmųkščio, nusi-statymo prisilaikydamas, net mūsų išleisto statuto esmės neliesiu.

Bet, kad vis dėlto nepalikčiau skolingas savo mokiniams ir kolegoms, su kuriais teko kadaise taktikos dirvonus karo mokyklėje purenti, tai karštai rekomenduoju atkreipti dėmesio į šiuos statuto postulatus. Čia laikysiuos pačiame statute priimtos tvarkos ir pasitenkinsiu tik kai kurių *SS-ų* nomenklatūra.

Tad *pirmiausia* 2-me § neužmirškite *trečios* charakteringos pėstininkų savarankumo savybės, būtent *smūgio!* (Tai pateisina ir G-24 statutas ir sen'a dilem — kavalerija veikia judesiu ir smūgiu, artilerija ug^a mi, o kitos ginklų rūšys — mūsų karalienės rėmėjos! Tegu man dovanoja už tai mūsų pėstininkų garbingų kolegų!)

Dėl 36 § pagalvokite tuomet, kai figūruos jūsų aiškinimuose „valio“ momentas.

Dabar jaučiu, kad kai kurie mano simpatikai nusišypsos, nes anuomet gerokai jiems savo tvirtinimais įgri-sau, — bet, vyrai, *niekuomet* neužmirškite 116 §!

Toliau... nepraleiskite, neįsigilinę į reikšmę 131 §, 144 § ir stačiai *įkalkite* žmonėms 153 § dvasią.

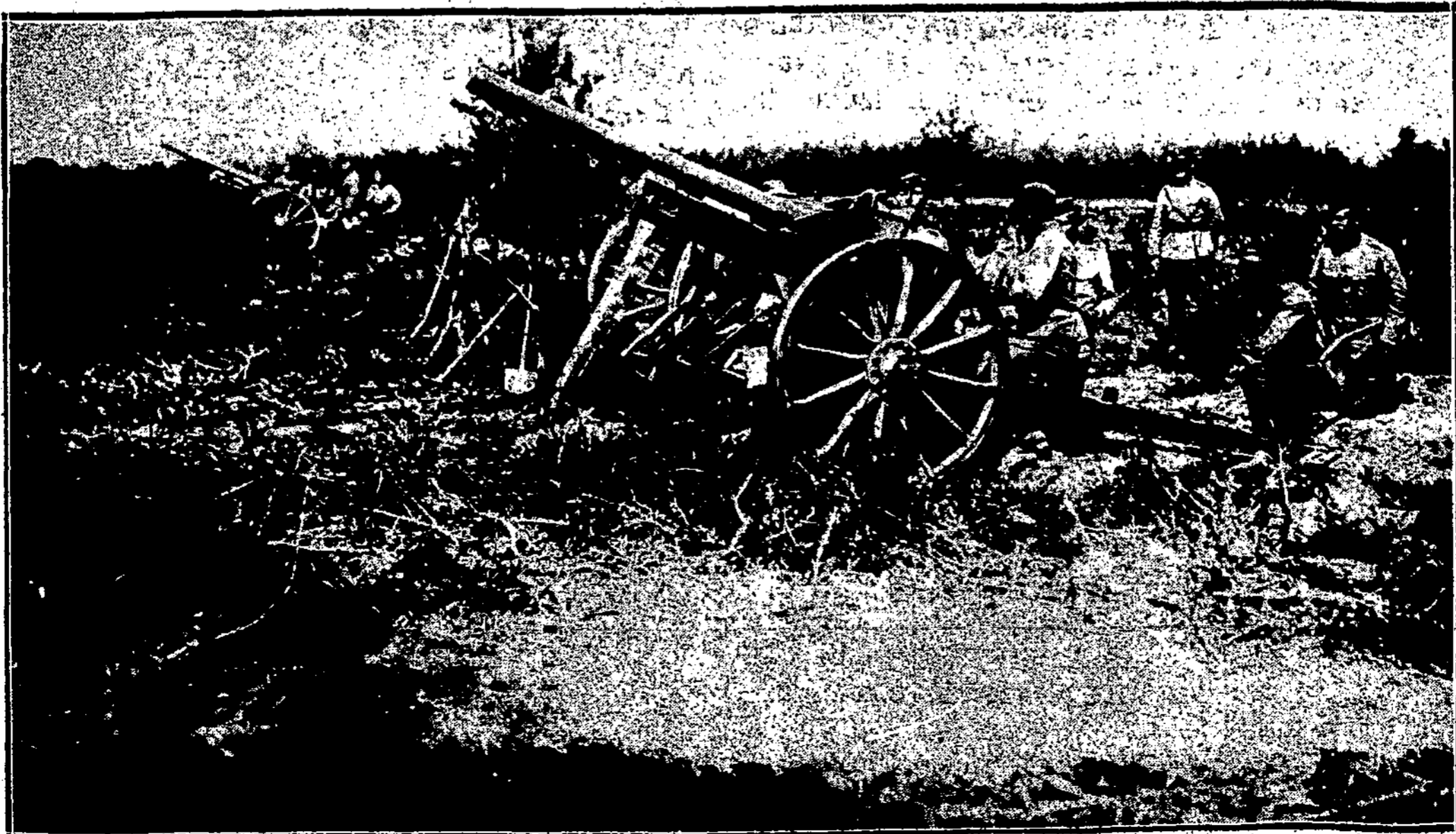
189 § aš dar dviem trim žodžiais praplatinčiau, iš 216-o šį-tą išbraukčiau, ir abu juos į auksinius rėmus įdėčiau!..

Na, bet jau bus gana, nes šį tą išgyręs, turėčiau pradėti ir peikti... Todėl „stop“, ir skaitykite toliau...

Oi, palaukit! dar vieną dalyką pamiršau... Kada galvosite dėl 144 § ir gretinsite: 313 ir 369 §§-us su 383, 399 ir, iš dalies, su 417 §, tai neužmirškite, kad *lengviausiai* gauti: iš linijos — vilnį (kad ir dvilypę), iš gretų — saują, o iš virtinės — vorelę. Tuo jus atsidėkosite situacijų *paprastumui*.

Prie 307 ir 308 § — iš ko tik sugriebsit — gerai pasiruokite, nes dėl šitų §§-ų vokiety pasakytų: „Hier liegt der Hund begraben“...

Tuo būdu, laimingai prasiveržę pro aktualios kritikos povandeninius akmenis, plauksim toliau... Atvirai pasakius, to mūsų plaukimo prasmė — glūdi pačio statuto *mokymo metodikoje*.

Atskira artilerijos grupė pozicijoj.

Kaip tik šiuo parankiu momentu ateina man į galvą trys charakteringos mūsų sąlygoms mintys.

Pirmoji: „Pulkų vadams rūpi *geri karininkai*, batalionų vadai visuomet kreipia dėmesio į naudingus darbu *puskarininkius*, o kuopos vadai ruošia *kareivius*“. Antroji, tų mūščių, būtų štai kokios: „Karininkas — statutą turi *mokėti*, puskarininkis — *pažinti*, o kareivis — *suprasti*“. Trečias idėjai aš paskirčiau šitą kokį sakinį: „Statutas išmokti — *ne sunku*, bet jį paaiškinti — *labai sunku*“.

Bet kodėl gi sunku? — Todėl kad ne kiekvienas žmogus turi *pedagoginių gabumų*, ne kiekvienam lemta turėti pakankamai *iškalbingumo* ir ne kiekvienas turi savyje *įtikinimo dovaną*. Yra dar daugiau „todėl“, bet juos teks palikti ramybėje ir bent kiek paliesti statuto dėstymo problema.

Sena rusų kariška mokykla dažnai vartodavo „kalimo“ metodą, ir jį pasėkas mes randame — didžiojo karo kruvinose aukose bei tuose kvailiuose anekdotuose, kurių kupina prieškarinė kareivinių atmosfera ir kuriuos dar šiandien pasakojama linksmoje draugijoje...

To metodo esmė — aklas, atmintinas titulus ir nomenklatūrų gromulėjimas, à la: „puliemiot jesi“ *avtomatičeskoje* ogniestrielnoje oružije, strielbu iz kojevo možno razdielit na sledujuščije vidy: po skorosti, po naznačeniju, po *charakteru* obstrielivanija celi, po raspolčženiju cielej...“*). Geras puskarininkis labai dažnai šiuos abzacus *puikiausiai* atmintinai mokėdavo, bet, jei paklaustum jį apie tą „*avtomatičeskoje*“ ar „*charakter*“ — tai gautum: — arba vėl kokį nors gromulėjimą, arba... eilinę kvailystę. Patį iš kulkosvaidžio šaudymą jis atlikdavo, anot rusų, „prostym mužčkim umom“**).

Vadinas, toliau nevažiuojant, to paprasto kaimo proto aiškinimo ir imsimes, kitaip tariant: šalin — nesuprantami žodžiai, šalin — ilgi teoriniai išvedžiojimai, tegyvuojama aiškumas, trumpumas ir sveikas *protiškas* „kodėl?“!

Aš neabejoju, kad 99% mūsų instruktorių mane suprato ir žino, kad aš noriu į statuto aiškinimo metodologiją įvesti dvi sąvokas: įdomumo ir pamėgimo. Dalyko įdomumas glūdi dažniausiai vaizdingame, bet paprastame instruktoriaus pasikalbėjime, o pamėgimas — laisvoje priežasčių kritikoje. Bet tegu toji kritika bus: — *pačio mokinio sau išaiškinimas — kodėl taip reikia?*

Pavyzdžių, kaip reikėtų ar nereikėtų daryti, ir kaip tektų elgtis su naujokais, seniais kareiviais ar puskarininkiais, — dėl vietos stokos — aš nerodysiu, tačiau tik tiek pasakysiu: „Jei duodate situaciją, tučtuojau reikalaukite iš klausytojų ir jos paaiškinimo. Atsargiai veskite prie jo, padėkite spręsti, bet už mokinį nespręskite — tuomet tikrai bus nauda!“.

Šiais keletų žodžių pasitenkinęs — pabrėšiu, kad kiekvienas P. R. S. I dalies 5-as suteikia medžiagos tokiam „kodėl“ arba iš jo susidarantiui mažam uždaviniui, bet, deja, viename straipsnyje jų neišrašys ir esmės nepaaiškinsi...

Vadinas, leiskit man duoti jums *tik* apie 60-tį tokių „kodėl“, kurie ypač puskarininkių — instruktorių išsilavinimui duos bent kiek medžiagos.

Pagaliau, tegu tie 60, iš statuto aiškinimo metodikos paimtų pavyzdžių, patarnaus jums šiočia tokia priemone — idealui pasiekti, t. y. pagaminti *sąmoningą* lietuvišką karį, kurio taip gyvai mūsų kraštas reikalauja.

*) Apytikris vertimas: Kulkosvaidis — tai automatiškai šaujamasis ginklas, šaudyti iš kurio galima štai kokiais atvejais: — šaudymo greitumo siekiant, šaudymo paskyrimo besitaikant, pagal apšaudomojo tikslo ypatybių ir jų padėties (susikirstymo) terene...

***) Paprastu mužiko protu.

Aš *tyčiomis* nenurodau statuto 55-ą, iš kurių semta tiems „kodėl“ medžiaga, nes noriu, kad patys mokiniai sukonstruotų į juos atsakymus ir jų tikslumą patikrintų pas atitinkamus instruktorius. Nenurodau, taip pat, sprendimo būdų ir sisteminės santvarkos, nes laikau, kad čia — grynai individualinio pobūdžio reiškinys, kurio tikslas — tik *paskatinti!* Pagaliau, jei susidarys patogios aplinkybės, prie šio reikalo kada nors dar grįšiu.

Tuo būdu pradėdam:

1) Kas greičiau ir kodėl pavargs ilgame žygyje: grenadieris ar 2-s numeris?

2) Kiek laisvų, išlygintų ar sportinių žingsnių, pilnoje aprangoje, padarys kareivis per žygio valandą, mažą poilį įskaitant?

3) Kaip bėgantis kareivis su viršininku sveikinasi?

4) Kaip turi sveikintis, jei patenka tarp dviejų, vienu metu iš abiejų jo pusių einančių, vienodo laipsnio karininkų?

5) Skyrininkas sukomandavo: „pasitaisyk“, bet iš kairės ateina viršininkas. Kokia arba kokios bus po to komandos?

6) Skyrius ar būrys guli. Ateina kuopos vadas. Kokia arba kokios bus skyrininkų (būrininkų) komandos?

7) Prisilaikant P. R. S. I d 279 str. skyriui buvo sukomanduota šaudyti „tiesiog“. Staiga pasirodė taikinyš iš kairės. Kaip bus pakeista komanda?

8) Skyrius žygiuoja dvi valandas iš eilės. Kaip ir kokių būdu neš numeriai I. kulkosvaidį?

9) Kuo ir kaip reikia apsikasti, jei, atsitiktinai, neturi kastuvėlio?

10) Kur ir kaip metama iškasta kastuvėliu žemė: naktį? dieną?

11) Kas daryti, jei tu su kauke ir nori gerti?

12) Tas pat klausimas — jei nori spiauti?

13) Kodėl k. g. gretose 1-s numeris stovi su 4-tu?

14) Kodėl k. g. virtinėje numeriai eina vienas pasakui kita tokioje eilėje: 7, 1, 4, 2, 3, 5 ir 6?

15) Prie kurios komandos ir kodėl grandies žmonėms reikalinga žengti kairiąja koja vieną žingsnį priekin?

16) Kur reikia lygiuotis, jei, komanduoju, nenurodyta kryptis, o rikiuotės frontas apsuktas?

17) Kodėl, lygiavimui einant, kareivis turi matyti „ketvirto“ žmogaus krūtinę?

18) Kodėl Mauzerio šautuvus į gubas statant — pirmieji numeriai suka šautuvo taikiklį į kairę, o antrieji — į dešinę?

19) Ar galima komanduoti „nuimk kuprinę“ — kelio viduje? Jei negalima, kodėl?

20) Kodėl kuprinė dedama žemėn taip, kad neliestų šautuvo buožės?

21) Kodėl šaudymui salvėmis „stačiom“ arba „klūpščiom“ reikia rikiuoti grandį į vieną eilę?

22) Kodėl, jei skyrius stovi linijoje, dešiniajame jo sparne statoma k. g.?

23) K k a ketvirtoji tankinė rikiuotė duodama skyriui (palyginus su grandimi)?

24) Kai komanduoju: „šaudymas“, kurioje, būtent, vietoje skyrininkui patogusia sustoti?

25) Kodėl g. g. grandininko pavaduotojas eina vorėlės užpakalyje?

26) Jei atstumas tarp šaulių bus 5 žingsniai, tai kokį žemės plotą užims g. g.: vilnyje ir saujoje, ir kuris plotas bus didesnis?

27) Jei visą skyrių (būrį) mes išplėsim: vilnimis, vorėlėmis, saujomis, tai kokie bus jo fronto ilgiai?

28) Kodėl artėjant grandininkas esti grandies priekyje?

- 29) Kodėl artėjant žmonės negali laikyti šautuvų „ant peties“?
- 30) Kodėl artėjimo metu šaulys turi statyti „atsargą“?
- 31) Kodėl „tikroje“ priešininko ugnyje vartojami trumpi bėgimai?
- 32) Kiek ir kokius žodžius turi sakiny, kuriuo grandininkas *per savo grandies žmones* perduoda tikslo pakeitimą?
- 33) Kodėl k. g. rikiuojasi vilnin pagal 2-ą numerį?
- 34) Kodėl žmonėms draudžiama rinktis prie kulkosvaidžio pozicijos?
- 35) Kada, kokiu laiku ir kaip turi komanduoti k. g. grandininkas, šaudant į priešo lėktuvą?
- 36) Kodėl pagrindinių tankinių rikiuočių skyriuje yra 4, o manevrinių — 6?
- 37) Kiek iš viso padarinių manevrinių rikiuočių galima sudaryti skyriuje?
- 38) Kokios skyriaus manevrinės rikiuotės tinka artėjimui (art. ugnyje, s. kukl. ugnyje)?
- 39) Kodėl skyriaus vorelė e. g. g. stoja užpakalyje?
- 40) Kodėl skyriaus dvilypėje vilnyje pirmoji vieta tenka k. g.?
- 41) Kodėl kautynėse skyrininko pavaduotojas yra užpakalyje?
- 42) Kodėl skyrininkai ir jų pavaduotojai būryje nesiskaičuoja?
- 43) Koks skirtumas tarp būrio *grandžių* ir *žygio* vorų?
- 44) Kiek ilgio frontu ir gilumon užima kiekviena iš keturių būrio manevrinių rikiuočių?
- 45) Kodėl būrio vadas nurodo skyrininkams tik apšaudymo taikinius ir rucžus?
- 46) Kada būrio vadas vartoja komandą „*vykdyti*“, o kada „*marš*“?
- 47) Kiek ir kokie, būtent, svetimi žmonės priskiriami kautynių metu būriui?
- 48) Kodėl kuopos vežimams nustatomas 10 žingsnių atstumas nuo kuopos?
- 49) Kodėl trimito signalai kuopoje taikomi tik būrių vadams?

- 50) Kodėl žygyje kuopa perrikiuojama į kiekvieną rikiuotę, tačiau tik gavus iš jos *grandžių vorą*?
- 51) Kodėl tarp žyguojančių kuopų atstumas didesnis, negu tarp būrių?
- 52) Kodėl žygio kovoje *kuopos* gali nevienodai žingsniuoti?
- 53) Kodėl vėliavos būrys ir jo vadas, eidami su vėliava, *nieko* nesveikina? — Na, o jei sutiks Valstybės Prezidentą ar kr. ap. ministerį?
- 54) Kiek žmonių ugnies atžvilgiu gali pakeisti l. k. tuomet, kai mes prisiartinom prie priešų šautuvų ugnies ešelonu: 1000, 800, 600, 250—100 žingsnių?
- 55) Kokiam nuo to pat ešelonu atstume, laiko ar padėties, l. k. gali būti nenaudingas?
- 56) Tie patys du klausimai — dėl sunkaus kulkosvaidžio?
- 57) Kada l. ar s. kulkosvaidžiai gali pėstininkams kliudyti?
- 58) Kada abu kulk-džiai negali pakeist žmogų?
- 59) K. g. susitapno nakvynei neturtingo naujakurio troboje. Kaip ir kur reikia sudėti l. k. dalys ar jis pats, kad greit paėmus — jei kiltų pavojus?
- 60) Tas pat klausimas — jei skyrius gavo nakvynei dvišalinį kluoną su dviem durimis?*)

Tai tuo tarpu ir viskas, ką norėjau dėl P. R. S. I dalies aiškinimo mūsų mąstantiems instruktoriams pasakyti.

Kaip matote, yra čia ir tokių „kodėl“, kurie vien tik ūpą pakeičia, bet dauguma — ne tik rašyto statuto kai kuriuos §§-us interpretuoja, parinktas *idėjas* klausytojų smegenyse *išamonija*, bet ir statuto duotas situacijas verčia kritiškai objektyviai ir sveikai vertinti.

Suraskite dar šimtą—kitą tokių klausimų, ir statuto aiškinimo problema žymiai palengvės!

*) 59 ir 60 klausimus reikia praktiškai patikrinti.

S. Zaskevičius,

ats. g. št. plk. ltn.

Auklėtinių reikalai.

Kaip kiekvienos valstybės kariuomenė, taip ir mūsų turi orkestrus. Trimitas — kareivio laikrodis. Su juo kareivis kelia, rikiuoja ir su juo vėl gula. Orkestras — kareivio motina. Ar einant bažnyčion, ar šiaip pasivaikščioti, visur kareivius lydi orkestras. Be orkestro nėra žingsnio. Kareivio, kad ir trumpoj tarnystėj, orkestras vaidina didelį vaidmenį. Užtenka įsiziūrėti į kareivius, grįžtančius ar tai iš manevrų ar žygio, ir, jei negroja orkestras, kareiviai būna suvargę, veidai paniūrę. Užtenka orkestrui sutartinai užgroti, kaip kareivius pagauna visai kitokia nuotaika: pranyksta nuovargis, veidai šypsosi, ir vėl muša sutartinę „koją“.

Mūsų jaunai kariuomenei sunku būtų užlaikyti didelius etatus, skirtus muzikantams, todėl šis trūkumas papildomas, vadinamais auklėtiniais. Be to, ir šiaip reikalinga rūpintis iš ankto paruošti tinkamų kariuomenei muzikantų. Todėl kariuomenėn priimami vaikai, kurie dalyse mokomi kokio nors muzikos instrumento. Manau, jog kariuomenė turi juos išauklėti ne tik gerais muzikantais, bet ir gerais, padoriais, išmintingais kariais — piliečiais. Bet žvilgtelėkim į jų gyvenimą. Gyvena bendrai su suaugusiais, maitinasi iš bendro katilo ir t. t. Rodos, nieko tokiol. Bet užtenka panagrinėti visas tas aplinkybes, kuriose tie maži

būsimieji muzikantukai gyvena, tuojau mes prieisime prie kito samprotavimo. Argi galima leisti gyventi vaikui — auklėtinui suaugusių tarpe, kur jis girdi visokių napadorių kalbų, kur jis mato netinkamą vyresniųjų elgesį. O tų vyresniųjų negalima kaltinti, nes jie buvo irgi tokiose sąlygose auklėjami, o gal ir dar blogesnėse. Dabar, kada mūsų jaunutė kariuomenė įžengė jau į antrą dešimtmetį, manau, nereikėtų užmiršti ir mūsų vaikų auklėtinių būklės pagerinimo. Nesu medikas, bet, manau, jog vaiko organizmui kareivio davinys ne visai tikų, kas kita suaugusiam. Be to, ar rūpinasi kas vaiko - auklėtinio sielos reikalais? O tas taip svarbu! Kas gi rūpinasi jo raštingumu? Tiesa, gal kreipia kiek dėmesio kapelmeisteris, bet ir tai labai mažai, nes jis ir be to turi nemaža darbo.

Kelias šis klausimą todėl, nes jis iš tikrųjų yra opus. Ir jei mūsų gerbiamieji viršininkai bei visa tauta nori sulaukti iš vaiko - auklėtinio ne tik gero muzikanto, bet ir doro, išmintingo bei sąmoningo kario — piliečio, tad turi susirūpinti jų auklėjimu. Mano manymu būtų gerai, kad vaikus auklėtinius pasiimtų savo globon gerbiamos pulkponios, kurios tuo daug padėtų mūsų kariuomenei ir susilauktų ne vien mažųjų, bet ir visos tautos padėkos bei tinkamos garbės.

Butegeid. etis.

Kovotojo mokymas.

Vieno mokymas lauke.

B. Pratimai vietai sunaudoti.

Vietai sunaudoti kautynėse pratimai bus mokinių gerai suprasti tik tada, kai jie bus jungiami su nedidele taktikos užduotimi.

Pratimai privalo duoti pavyzdžių naudotis vietos patogumais puolant ir ginantis.

Naudojimas vietos judesiui.

Vieta gali palengvinti judesį šauliui einančiam priekin į prišininą: šonan, į kaimyną, ir galop slenkant atgal.

1. Tipišku pavyzdžiu judesio, slenkant priekin, galima paimti žvalgų arba apsaugos būrelio atskirų žmonių judesį.

2. Šoninio slinkimo arba atgal pasitraukimo geriausiu pavyzdžiu tiks ryšio žmogaus slinkimas į kaimyną arba pasuntinio — į viršininą su pranešimu.

Kad tas mokymas turėtų vaisių, reikalinga:

- a) mokomąjį pastatyti veidu į priešų pusę,
- b) duoti jam galimybes kaip galima daugiau matyt,
- c) šaudyti reikalinga kryptimi ir
- d) pasislėpti nuo priešų ugnies ir akių.

Pratimas 5.

Vadovas ima grupę iš 5-6 mokinių. Paslepia juos uždengtoje vietoje (100-300 žingsnių atstume nuo priešų užimto punkto). Geriausia, kad priešą vaidintų puskarininkis arba gerai pamokytas kareivis.

Priešų užduotis bus: blogą mokomojo veiksmą pažymėti sutartu šūviu (manevriniais šoviniais, tarškalu ir pan.).

Mokinių grupei parodoma ir nusakoma priešų padėtis ir paaiškinama, kad prisartinimas į jį galimas bus vietomis, kur priešas nemato ir negali apšaudyti.

Jeigu tenka pereiti apšaudomas vietas, tai reikia jas perbėgti trumpais ir greitais šuoliais (perbėgimais).

Paaškinus, įsakyti atskiriems mokiniams slinkti į priešą, leidžiant laisvai pasirinkti kelią.

Mokiniams darant klaidas, kas žymima „priešų“ šūviais, vadovas sustabdo padariusį klaidą ir, paaiškinęs, kad šūvis buvo į jį taikomas, įsako pasilikti vietoje arba leidžia judėti, kol vėl padarys klaidą. Kada grupė baigia pratimą, vadovas nurodo padarytas klaidas ir pamoko, kaip reikėjo elgtis, kad jų išvengtų.

Ypatingo dėmesio reikalinga kreipti į:

- 1) kad mokinys, turįs prieš save uždangą, visuomet ją pasinaudotų (pribėgęs pasislėptų),
- 2) — būdamas uždangoje apsidairytų ir numatytų kitą sau uždangą ir apgalvotų, kaip pribėgti arba pūrti.
- 3) — Ginklą taip neštų, kad jis nebūtų matomas priešų.
- 4) — Atviras vietas, atsižvelgiant į priešų nuotojų, perbėgti ilgesniais ar trumpesniais šuoliais.
- 5) — Kai priešas arčiau, negu 300 metrų, perbėgimus leisti neilgiau 15 sekundžių.

Tokiu pat būdu ir tvarka mokoma ir šoninio judesio, tik pasikeis judesio kryptis.

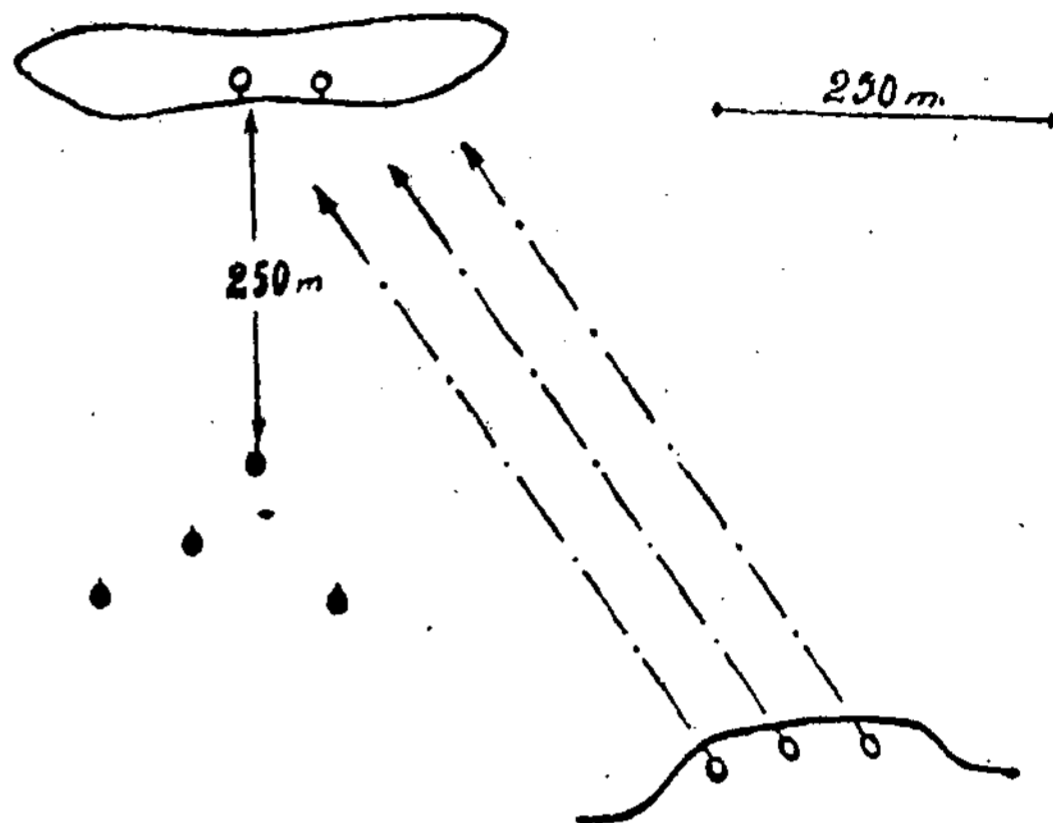
Sunaudojimas momentų kautynėse, norint pasistumti priekin.

Pratimas 6.

Šis pratimas organizuojamas taip, kaip ir 5. Priešą vaizduojančiai grupei (2-4 šauliai) duodama apie 15 manevrinų šovinių, „Priešas“ užima paruoštą jam apkasą.

Kai mokiniai ims slinkti ir taps priešų matomi, pastarasis šaudė. Jeigu mokiniai, girdėdami priešų ugnį, patys nesugultų, reikalinga juos sustabdyti ir paaiškinti, kad toliau eiti bus pavojinga. Jeigu tas pasitaikė vietoj lygio ir priešas arčiau, negu 300 metrų, arba nėra uždangų pasislėpti, vadovas vieną kitą mokinių, kaip sužeštą arba nukautą, pašalina iš grupės, vėl pakartodamas, kad toliau taip žengti didelis pavojus.

Tam periodui reikalinga turėti paslėptą atskirą grupę žmonių, gerai prisitaikiusių prie vietos (žiūr. brėž.), ku-

riems sutartu ženklu įsakyti pradėti šaudyti tą patį „priešą“; priešas, iš anksto pamokytas, pradės lėčiau šaudyti. Tuomet mokomuosius paklausti, ar netiktų toks momentas pasistumti priekin ir paaiškinti kodėl.

Mokomajai grupei (5-6 žm.) reikalinga apie 40 šovinių.

Pratimas 7.

Kita to paties pratimo atmaina bus tokia, jei, slenkant priekin, neatsiras iš anksto paruoštos grupės (kaimynas), tai priešų ugniai nuslopinti teks patiems puolantiems, paskirstant savo pajėgas (ugni). Čia reiks priminti mokiniams, kad grupės žmonės pasiskirstytų darba. Viena dalis pasiliks vietoje šaudyti priešą ir tuo pat duos galimybes draugams prabėgti į naują uždangą, — kita — bėgs priekin, perbėgus užims poziciją arčiau į priešą ir atidengs taiklesnę ugnį, kad duotų galimybes perbėgti likusiems.

Tokiu būdu mokant pratinami žmonės derinti judesį su ugnimi.

Šiuose pratimuose reikalinga duoti pažinti ir įsitikinti, kad atvirose ir artimose nuo priešų vietose judesys galimas tik tuomet, jei priešas šaudomas kaimyno. Ir atvirkščiai, jei kaimynas apšaudomas priešų negali slinkti, tai kiekvienas iš jų (mok. grupės) privalo savo ugnimi padėti kaimynui, slopinant priešų ugnį.

Sunaudojimas vietos ginantis ir kastuvėlio nauda.

Pratimas 8.

Vadovas, parinęs mokomajai grupei gynimosi barą, nurodo žmonėms, iš kur laukiama priešų, išskirsto grupės žmones frontu vienas nuo kito per 5 mtr. ir įsako jiems, toli neišeinant, pasirinkti geriausią apsigynimui vietą (poziciją). Prieš tai turi būti paaiškinta:

- 1) kad pasirinktoji gintis vieta privalo suteikti gerą apšaudymą,
- 2) — turi būti paslėpta nuo priešų akių,
- 3) — pasirinktoji vietoj tuoj paruošti atramą šautuvui,

4) — kada jau išpildyti pirmųjų trijų punktų reikalavimai — pagalvoti apie įrengimą sau uždangos nuo priešų ugnies,

5) — uždangos gaminimo darbas privalo būti atliekamas taip, kad priešas nepastebėtų,

6) — kastuvėlis yra tai įrankis, kuris duoda galimybes ir mažai tinkamą vietą patobulinti pagal savo norą.

Šis pratimas turi tikslą patikrinti šaulio, ruošiančio sau apkaselį, technikinę darbo pusę.

Jei vadovui reikalinga patikrinti ir mokėjimą žmonių taisyklis prie vietos, tada jis tam tikrame atsieme

paslepia vaidinančią „priešą“ grupę, kuri manevriniais šoviniais arba tarškalais parodo mokinių darbo klaidas. Kad kasantieji apkasus galėtų atskirti į ką taikomas šūvis, reikalinga prieš kiekvieną kasančios grupės žmogų paguldyti dar vienos grupės žmones, kurie pratntysį sekti, jie galės pranešti, kas blogai atlieka apkasimo darbą.

Šiems straipsniams medžiaga imta iš lenkų vadovėlio „Zbiór cwiczeń bojowych dla szeregowca, sekcji i drużyny“, parašyto 1924 m. gen. št. mjr. Kara, kpt. Pęczkowski, por. Rzepecki.

Mjr. Žutautas.

Kariai filatelistai.

Nebepirmieji Lietuvos filatelijos žingsniai. Ji jau toli yra pažengusi. Mūsų filatelija augo ir skleidėsi dar senais prieškariniais laikais, taip pat neorganizuotai, galvatingai, praktikos keliu, kaip ir pati Lietuvos nepriklausomybė ar kitos visuomenės organizavimosi sritys. Kur reikalinga liečia visuomenės organizaciją, ten visuomet iš karto eina pasiryžimas, pasiaukojimas ir tik paskui sudaroma organizacijos jundinės formos. Taip pat ir dabar.

Jau 1924 m. rugpjūčio mėn. pabagoje buvo susidariusi piliečių filatelistų draugija. Bet, praėjus pusei metų, ši draugija išnyko. 1927 m. lapkričio mėn. vėl buvo susauktas filatelistų susirinkimas. Buvo išrinkta komisija, kurion ir aš turėjau garbės įeiti. Visi filatelistai tą dieną buvo užsidedę pašto ženklų rinkimu. Buvo nuspręsta leisti savo organą, kuris visus Lietuvos filatelistus galėtų sujungti vienon šeimon. Bet... — kalbos kalbomis ir liko.

Dabar aš noriu bendrai pasakyti dėl karių filatelistų. Kaip teko man patirti, daugusia pašto ženklų rinkėjų yra p. p. karininkai, puskarininkiai ir eiliniai. Visi jie yra buvę moksleiviai. Moksleiviai — tai jautriausia ir gyviausia visuomenės dalis. Ji viską pastebi, viskuo domisi.

Taigi ne kas kitas, kaip tik moksleivija daugiausia dėmesio ir atkreipė į pašto ženklų rinkimą. Ta visa moksleivija pereina į kariuomenės eiles. Tie, kurie anksčiau rinko pašto ženklus, savo darbo nenutraukia ir kariuomenėje. Tas sudaro savotišką sportą. Kitą kartą, jei kam nusibosta rinkti, tai visuomet savo rinkinį gali parduoti ir pinigus sunaudoti kitiems naudingieji tikslams.

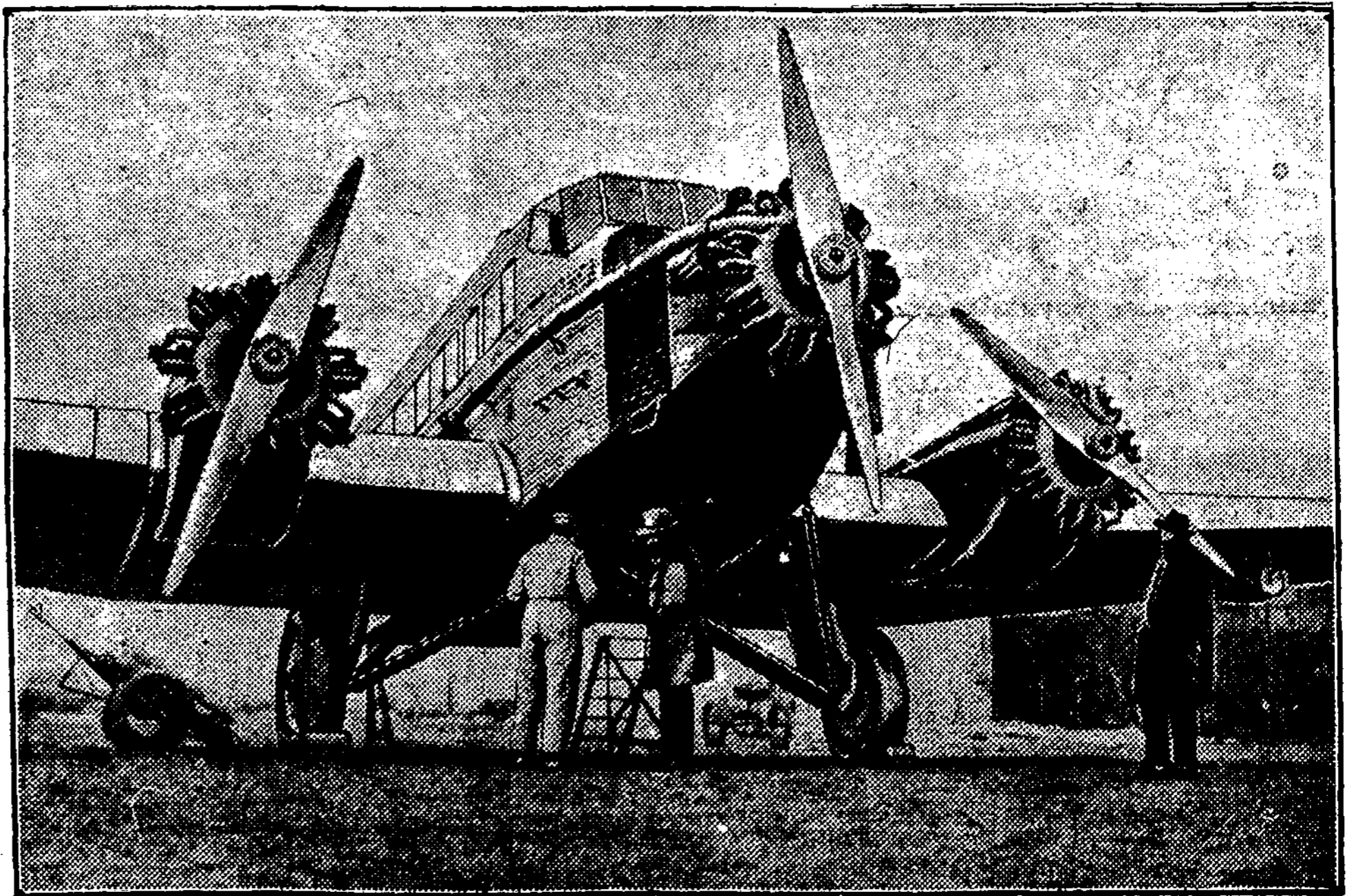
Kokią gi naudą pašto ženklų rinkimas duoda? Pirmiausia, pažins karys visus pasaulio kraštus, žinuos, kur ir koksai miestas yra sostinė. Iš pašto ženklų galima spręsti apie kultūrinę ir ekonominę krašto būklę, apie jo karus, kovas, siekius ir svajones. Juk menas gyvenimo veidrodys, o tas gyvenimas dailininko pagalba ir pašto

ženkluose atsispindi. Būdami maži, jie vis dėlto vaizduoja krašto dalelę ir jos gyvenamąją epochą. Kai buvo Vengrijoje badas, pasirodė pašto ženklai su išbadėjusio žmogaus statula ir parašu „Mes alkani!“. Panašiai buvo ir Rusijoje. Mirus Amerikos prezidentui Vilsnui, tuojau buvo išleisti pašto ženklai su jo fotografija ir t. t.

Žodžiu, pašto ženklai neatsilieka nuo gyvenimo. Paimkime pirmuosius mūsų Tėvynės pašto ženklus. Tai buvo balti popierėliai su kaina ir parašu. Jokio piešinėlio nebuvo, tik aplinkui iš ratelių ruožas lyg puošė visą pašto ženklą. Juk tai gyvos praeities liudytojas tos praeities, kada kovoj už savo laisvę mes neturėjome ne tik ginklų, bet ir pinigų. Visas kraštas buvo nualintas ir nuogas it tas baltas ženklo popierėlis. Antrieji pašto ženklai buvo nedrąsūs, kuklūs. Jiems paskirta tolma kelionė į visus kraštus. Abejota — nepažins baltojo žirgo pasaulis, tad padėtas ilgiausias parašas „Lietuvos pašto ženklas... — skatikų“. Juo toliau, juo drąsiau mūsų pašto ženklai skrajoja po pasaulį, vien Lietuvos vardu pasipuošę.

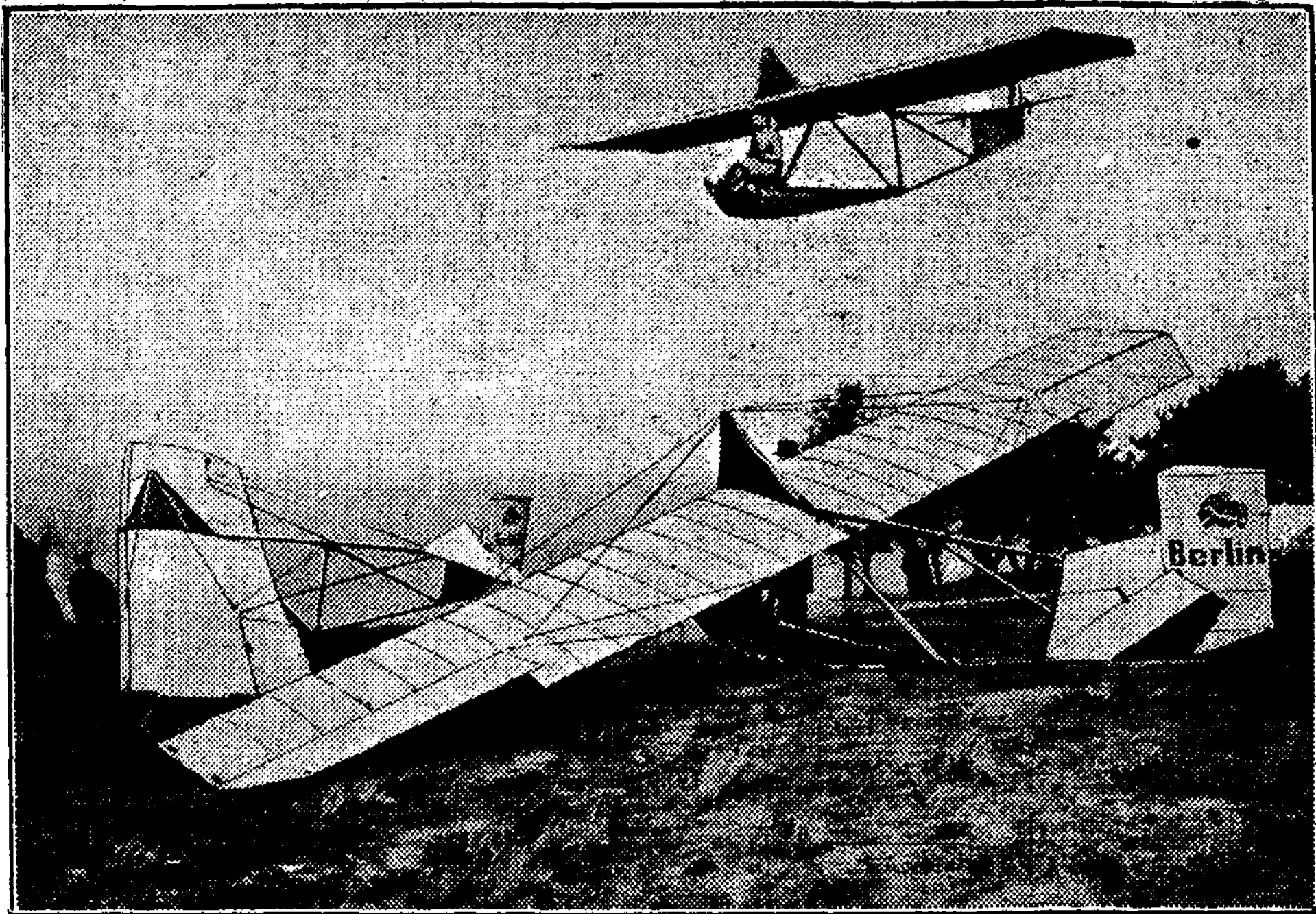
Beaugant mūsų nepriklausomybei, augo ir mūsų pašto

Moderniškas orlaivis.

Nesenais sudegęs Vokietijoje keleivių orlaivis „Rheinland“. Jis palūke susisiekimą tarp Berlyno ir Kelno; katastrofos metu žuvo pilotas, monteris, radio telegrafistas; vienintelis buvęs keleivis sunkiai sužeistas.

Berlyno policija orlaiviuose.

Berlyno „Luftpolizei“ bando skraidyti orlaiviuose, kurie be variklių (motorų). Varikliniai orlaiviai Vokiečių policijoj uždrausti Versalės sutartimi.

ženklai. Ne-drąsūs balti popierėliai puošėsi laisvės svajonėmis, laisvės kovotojais, tautos siekimais ir gyvenamuoju momentu. Juk pašto ženklas su gyvenimo bokštu — neįvykdyta tautos svajonė. O „de-jure“ ženklai — netolimos praeities istorija, visa įvilкта į tautos gyvenimo reiškejo — meno formą. Per meną mes pažįstame tautas. Pašto ženklų rinkinys yra lyg militarinė meno galerėja, reprezentuojanti viso kultūringojo pasaulio tautas. Taigi, menas davė pašto ženkluose nenumatytą jėgą ir galią. Štai kam juos renka ir brangina. Jei pašto ženkluose būtų tik jų kainos vertė, niekas jų nerinktų, kaip nerenka geležinkelio bilietų arba kitų kvitų.

Todėl manau, kad nuo šio laiko kiekvienas karys — filatelistas pradės uoliau rinkti pašto ženklus. Dabar kyla klausimas, kokiū būdu galima įsigyti sau kitų pasaulio šalių pašto ženklų? Tuo reikalu reikia stengtis grupuotis vie-

non vieton. Sudaryti savo karių „Pašto ženklų rinkėjų draugija“, kuri suvienys visus filatelistus vienon draugijon ir ta draugija galės tinkamai aprūpinti pašto ženklais — karių-filatelistus.

Pastebėta, kad dauguma karių-filatelistų savo rinkinį stengiasi papildyti kitų valstybių ženklais, o savo nerenka, sako, kad brangiai kainuoja. Tas reikalas irgi galima sutvarkyti. Mat, dabar, daugumą Lietuvos ženklų išvežama užsienin. Tad, jei reikalinga Lietuvos ženklų, reikia pirkti užsieny arba žydų krautuose. Todėl kalbamosios draugijos tikslas ir būtų aprūpinti savo narius Lietuvos ženklais. Toliau, kaip rinkti pašto ženklus, kaip juos tvarkyti, kaip mainytis, — tuo visu galėtų rūpintis ta draugija.

Dažnai man rašo iš Čekoslovakijos p. p. karininkai-filatelistai, kad duociau

nors vieno karininko ar šiaip karių filatelistų adresą. Bet, deja, aš jų nepažįstu, tik žinau, kad yra ne vienas, ne du, bet daugiau. Tas pats yra ir Prancūzijoje, kur dauguma p. p. karininkų ir kareivių atsidėję renka pašto ženklus.

Šio mano straipsnio tikslas ir yra prizadinti mūsų apsnūdusią filateliją karių tarpe. Manau, kad daug kam kils kokių klausimų, ar šiaip kas nors susidomės dėl pašto ženklų, tad prašau kreiptis šiuo adresu: *Sančiai, Ryšių batalionas*. Bet kreipiantis laiskais, prašoma įdėti už 30 centų pašto ženklų — atsakymui.

Baigdamas karštai kviečiu visus filatelistus gyviau šiuo klausimu susirūpinti ir reikšti savo nuomones laikraščiuose. Tikiuosi, kad šis mano sumanymas bergždžias nebus, bet artimoj ateity susilauks teigiamų vaisių.

Leit. E. Petrauskas.

Apdovanoti savanoriai.

(Žiūr. „Kario“ 1 nr.)

769) Bičkauskas Benediktas ats. ltn., 770) Meškuotis Antanas, 771) Matusevičius Ignas, 772) Malevičius Antanas, 773) Maželis Juozas, 774) Mikuta Stasys, 775) Pranculis Antanas ats. vyr. ltn., 776) Virhalis Adomas ats. mjr., 777) Uspenskis Aleksandras ats. pulk., 778) Jonikas Jonas, 779) Požela Edvardas kpt., 780) Gražinis Kazys ats. ltn., 781) Banaitis Vytautas ats. ltn., 782) Šaltenis Kazys vyr. ltn., 783) Jozelėnas Antanas, 784) Janušonis Mikas, 785) Karpavičius Jurgis, 786) Kriaučelūnas Zigmas, 787) Kazlauskas Matas, 788) Kirdeikis Jonas, 789) Rąpševičius Kazys, 790) Memis Kazys, 791) Mardosas Jonas, 792) Maciejauskas Leonas, 793) Semaška Kazys, 794) Juodeikis Aleksa, 795) Mekuška Antanas, 796) Matulis Juozas, 797) Mekauskas Bronius, 798) Miškinis Antanas, 799) Drąsutis Kazys, 800) Breivė Jurgis, 801) Barauskas Kazys, 802) Janulis Juozas, 803) Medutis Petras, 804) Sneigis Feliksas, 805) Virpša Kazys, 806) Mikeliūnas Petras, 807) Mikalauskas Alfonsas, 808) Štandė Alfredas, 809) Šlekys Antanas, 810) Vagonis Jonas, 811) Verbickas Stasys, 812) Kalikauskas Petras kpt., 813) Garmus Pranas

kunigas, 814) Jaselis Bronius ats. vyr. pusk., 815) Muraška Juozas, 816) Klišius Juozas, 817) Jankauskas Juozas, 818) Venckūnas Feliksas, 819) Ševeljė Jonas, 820) Kuzma Jonas, 821) Mikučionis Ignas vyr. ltn., 822) Švegzda Juozas, 823) Grebliauskas Pranas kpt., 824) Paliukaitis Vladas, 825) Petkevičius Vaclovas, 826) Stanikūnas Petras, 827) Savickas Petras, 828) Sargautis Jurgis, 829) Skorobogatas Romualdas, 830) Rafanavičius Mykolas, 831) Raminavičius Aleksandras, 832) Buchaveckas Stasys, 833) Nefas Kazys, 834) Giedraitis Bolius pulk. ltn., 835) Čereška Arsenijus, 836) Nakrošis Jonas, 837) Norėkavičius Mečys, 838) Buivys Jokūbas, 839) Petrikas Vincas ats. virš., 840) Pakarklis Jurgis, 841) Pencyla Jonas, 842) Leščiuaitis Kazys, 843) Prapuolentis Pranas, 844) Paukštis Alfonsas, 845) Pečkus Pranas, 846) Dvareckas Jonas, 847) Langas Ernestas, 848) Liberis Juozas, 849) Labanauskas Petras, 850) Šaukščius Juozas, 851) Šulcas Stasys, 852) Šeštokas Jurgis, 853) Kareckas Jonas, 854) Širvaitis Andrius, 855) Varkalis Jonas, 856) Mosekas Jonas, 857) Mikalauskas Jonas, 858) Vaiškevičius Pranas, 859) Kviecinskis Stasys vyr. ltn., 860) Vaišvila Brunonas, 861) Sriubas Juozas, 862) Piktuižis Stasys, 863) Stankevičius Aleksas ats. jaun. pusk., 864) Stasiulis Apolinaras, 865) Valušis Aloizas kpt.

PRAEITIES ŠEŠĖLIAI

V-ji Ažuolo apysaka: „Tegul saulė Lietuvos tamsumus prašalina“...

I.

Ėjo trečias mėnuo, kai Narutų Baltrus vilkėjo kareivio uniforma. Pagrindinio mokymo paslaptys po truputį jam pradėjo aiškėti: jis neblogai nusimanė įgulos statuto tarnyboje, po kelių tvarkininkavimo pavyzdžių pajuto vidaus tarnybos statuto reikšmę, mitriai sukinėjosi apie šautuvą, o gerai išlavinti raumens ir budrios akys lemė jo ateičiai gero žvalgo vardą.

Net patsai kuopos vadas keletą kartų pagyrė jį už sumanius atsakymus arba gerai atliktą gimnastikos pratimą.

Ir iš tiesų, Baltraus liekno vyruko būta: Dzūkijos smiltynai jį pripratino prie kasdieninio vargo, tyras žalių lankų ir pušų miško oras tarytum išpūtė placią jo krūtinę, linksma šypsena nuolatos lydėjo jo apystores lūpas, o žydrios akys švietė sumanumu ir sveiku kaimo protu.

Kareivio darbas jį sudomėjo, ir sunkios naujoko prievolės atrodė žaislu. Tačiau, kad ir linksmo buvo būdo, Baltrus mėgdavo dažnai pagalvoti ne tik apie savo tiesioginį darbą, bet ir apie Lietuvos praeitį.

Vieną kartą vakarinio tikrinimo metu, drauge su kitais betraukdamas himną, Baltrus atidžiai pasekė kilnių jo žodžių prasmę ir ypač nustebino jį posakis: „Tegul saulė Lietuvos tamsumus prašalina“...

Ką tais žodžiais norėjo Kudirka pasakyti? — Juk saulę ne vieni mes matome, juk ji tiek pat šviečia, ramina, pagaliau tamsą šalina — ne tik pas mus, bet pas lenkus, vokiečius ir t. t.

Tai kodėl gi Kudirka minėjo apie Lietuvos saulę? Nepajėgdamas šio posakio suprasti Baltrus nutarė prašyti skyrininko, kad paaiškintų arba, jam leidus, kreiptis net pas patį būrininką...

Būrininkas buvo protingas, prityręs karys, ir jis išaiškino Baltrui kalbamo posakio prasmę:

— Žiūr, Baltruk, nors saulė šviečia visiems kartu, bet ne kiekvieną ji ramina. Sakysim, jei vasarą tu gavai išeiti iš kareivinių miestan, o tavo draugas tur eiti su šautuvu pastovėti, tai, saulei prašvitus, tau buvo linksma, o jam — sunku. Ar ne tiesa?

Mat, kada tu, laisvas būdamas, savo saulės spinduliais džiaugsies ir norėsi, kad ji ilgiausiai šviestų, tavo nelaimingas draugas, po sunkiu šautuvu jos spindulių karštį pajutęs, apie savo saulę — gal visai priešingai manys. Vadinasi, ta pati saulė kiekvienam gali savaip atrodyti.

Kaip atskiriems žmonėms, taip ir tautoms atsitinka: — vienoms sekasi ir atrodo, kad saulė tikrai jų tamsumus šalina, o kitos, dėl savo nuolatinio ar atsitiktinio vargo tų gėrybių net nepajunta...

Taigi Vincas Kudirka šiais himno žodžiais norėjo pasakyti, kad Lietuvos saulė — tai ta — gražaus vasaros ryto saulė, kurios pirmi spinduliai iš mūsų dangaus nakties tamsą šalina ir, tarytum, praneša, kad ateina giedri diena...

Pagaliau, šituos žodžius amžinai Lietuvos atmintei rašydamas, Kudirka pats juto ir gerai suprato, kad Lietuva daug kentėjusi, reikalinga geros savo saulės.

Net žiloje senovėje to vargo jai netrūko. Sakysim, apie vieną tik vargingą mūsų kraštui nuotykią aš visam būriui ir papasakosiu — tik baigsim iš įgulos statuto sargybinio pareigas kartoti.

II.

— Labai dažnai mes girdime, — kalbėjo būrininkas, — kad kai kurie metai esti žmonėms blogi, tačiau 1382-ji metai Lietuvai buvo ypatingai sunkūs.

Tais metais Lietuvai buvo lemta ne tik kuriam laikui atiduoti didžiulę Žemaitijos dalį kryževiams, ne tik leisti kalavininkams plėšikauti Aukštaitijoje, maskoliams — rytuose, o lenkams — pietuose, tačiau, kas svarbiausia, — Lietuva nustojo vienintelio savo užtarejo — Kęstučio...

Trakų pilies (D. L. K. Kęstučio, Vytauto tėviškės) griuvėsiai.

Reprodukcija K. Vosylius.

Atrodė, kad mūsų krašto saulė ilgai nei užgeso, ir jos gaivinanti spindulėliai nebepasieks daugiau nei griūvančių senovės šventovių, nei sudegintų kaimų, nei suardytų pilių griuvėsių...

Atrodė, kad visagalis Praamžius nebeklausys daugiau beginklių senių vaitojimų, nelaimingų našlių klyksmo ir skurstančių prieauglių kasdieninio graudaus verksmo...

Ugnis ir kardas švaistėsi Lietuvos keliais ir naikino mūsų plačią žemę nuo vieno galo iki kito.

Bet kodėl gi taip atsitiko? — Tuo laiku mūsų žmonės jau taip pat buvo darbštūs, sąžiningi ir gero būdo, šalis taip pat turtinga miškais, gyvuliais, o vis tik baisiai kentėjo?

Nėra jokios abejonės, kad visa kaltė už tą vargą krito besipėsantiems tarp savęs didžiūnams, kurių negarbingame priekyje stovėjo žinomas Jogaila.

Jis be galo didino mūsų šalies skurdą, bepiudydamas prieš Kęstutį rusus, kalavininkus, kryživius ir patsai negailestingai žudydamas jo šalininkus. O Kęstučio šalininkais tais laikais buvo visi grynai lietuviai, o ypač žemaičiai!

Klasta užgrobes Vilnių, Jogaila išsigando besiantinio Kęstučio ir, galutinai susijungęs su kryživių ir gudų nemažomis kariuomenėmis, laukė jo dabartinio Vievio apylinkėse.

Lietuvos priešai sustojo tarp Strėvos ir Nerio tekmių taip, kad užkirto Kęstučiui su Vytautu abu keliai iš Kauno: — į Vilnių ir į Trakas. Maža to, jų rankose buvo Panerio kalnų aukštumos, iš kurių jie galėjo puikiai matyti besiarinančius lietuvius.

Kęstučio pusėje stovėjo narsūs žemaičiai, o taip pat aukštaičių ir suduviečių dalys. Bet, nors priešas gerai įsistiprino, ginklais ir žmonėmis buvo turtingesnis, tačiau to viso lietuviai nebojo. Priešakinė raitųjų žemaičių rinktinė su savo nedideliais žirgais prasiskverbė pro tankius Strėvos ir Nerio miškus, gerai apžiūrėjo Jogailos stovyklą ir pranešė apie tai kunigaikščiui.

Kęstutis, truputį pagalvojęs, nutarė nepulti Jogailos tiesiog, bet apėti jį iš kairiojo sparno, pro Strėvos upę, kad tuo būdu ne tik jiems kelius į užpakalį atkirtus, bet ir nustumus juos prie aukštų Nerio krantų, iš kur belieka tik vienas kelias — dardėti į upę.

Jau buvo duodami reikalingi įsakymai, kai Kęstučio stovyklos apsaugos vadas pranešė, kad atvyko Jogailos pasiuntiniai. Kęstutis liepė priimti juos.

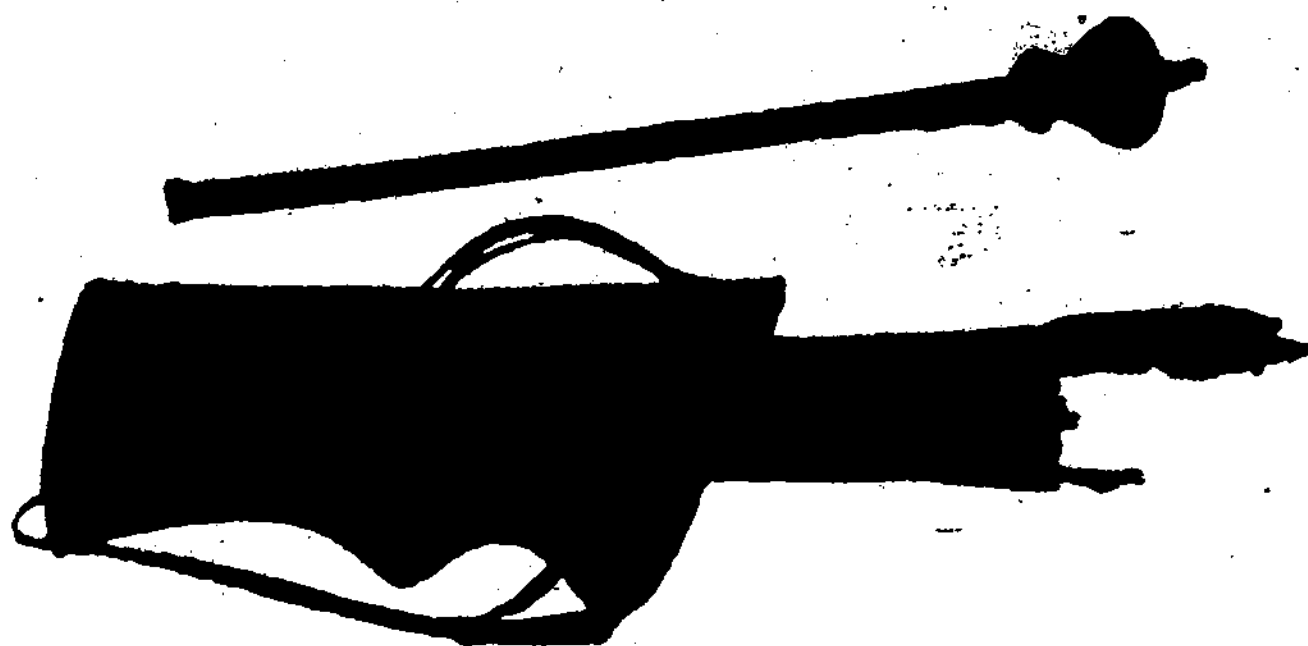
Valandėlei praslinkus, ties kunigaiškio palapinės anga sustojo trys, užrištomis akimis, vyrai: Žibintas, už savo braurius darbus žiauriuoju pramintas, maskolis Prakša ir Jogailos dvaro tarnas. Sešku vadinamas.

Tų trijų nenaudėtų užpakalyje stovėjo arklys, apkrautas įvairių dovanų ryšuliais. Dovanos, matyt, buvo skirtos Kęstučiui su Vytautu.

Kai akis jiems atrišo, pirmasai, žemai nusilenkęs, prabilo Žibintas: „Didysai Kęstuti! Mano valdovas Jogaila siunčia mus į tavo stovyklą prašydamas — mesti visus barnius ir susitaikyti. Tu valdyk Gedimino tau skirtas žemes, o jis valdys Vilnių su apylinkėmis. Tam tikslui Jogaila kviečia tave su Vytautu į savo stovyklą susitarti“.

Tuomet atsakė kunigaikštis: „Klausyk, Jogailos samdiny! Kęstutis ir be tavo sutikimo Lietuvą valdo. Jis taip pat nenori barnių ir bergėdžio lietuvių kraujo laistymo, bet tavo ponas jau pats, klastą vartodamas, grobia svetimas žemes ir bičiuliauja su mūsų pikčiausiais priešais. Pagaliau, ką čia su tavim kalbėsi. Įrodymų man reikia“.

Žibintas, dar kartą žemai nusilenkęs, vėl pasakė: „Šviesiausias Kęstuti! Stai tau Jogailos žiedas ir raštas

Senovės lietuvių ginklai (strėlės makštyje) ir vado (vyresniojo) lazda.

— skaitvk, o čia gausios dovanos, kurias tau su Vytautu jis siunčia“.

Priėmęs laišką, Kęstutis galutinai pratarė: „Ramūne (taip apsaugos viršininką žmonės vadino), gražink Jogailai jo pasiuntinius su dovanomis, o tu, Žibinta, pranešk savo ponui: — Jei saulei ties Trakų pilies bokštu pasirodžius, išgirsite mano trimitus dukart sutrimitavus, tai reiškia Kęstutis, sukruvintos Lietuvos vardu, dovanoja Jogailai visas klastas ir, jo žodžiais pasitikėdamas, su Vytautu vyksta jūsų stovyklon. Jei trimitų balso vietoje išgirsite mano žemaičių griausmingą kovon šauksmą, Perkūnu prisiekiu — vargas jums ir jūsų bendrams! O dabar mano įsakymus vykdykit!“

Prabėgo trumpa vasaros naktis... Vytautas ir rinktinų vadų dauguma ilgai įkalbinėjo žilagalvį Kęstutį pasitikėti duotais Jogailos laiške pasizadėjimais, garbingu kunigaikščio žodžiu, tėvo Algirdo ir dievų vardais, kad jis nori taikos ir kviečia tam tikslui pas save Žemaičių, Sudavos ir Aukštaičių valdovą su sūnum...

Pagaliau, pirmiems aušros spinduliams pasirodžius, Kęstutis ištarė savo paskutinį sprendimą: „Klausykite, vaikučiai! Aš jaučiu, kas manęs laukia, bet vargstančios Lietuvos labui — josiu. Tu, Vytautėli, būk Lietuvai sūnum, o jūs, broliai, Jai — Motinai ištikimai tarnaukit, nes matau, kad man mirus, Ji — nelaiminga daug, daug dar kentės“...

Saulutei ties Trakų pilies bokštu sustojus, drebą iš baimės Jogaila su mistru išgirdo skaidrų Kęstučio trimitų balsą...

Taip narsus ir garbingas Kęstutis jojo mirties prieglobstin...

III.

Gėda ir skaudu toliau bekalbėti, nes žilagalvio senelio nujautimas išsipildė... Lietuvos saulė tuokart ilgai nei užgeso, o jos vietoje stėjo klastos ir smurto naktis... Kęstutis su Vytautu, Jogailos iškilminga priesaika pasitikėdami, atvyko Vilniun, o lietuvių pulkai, praleisdami didžiūojų Kauno keliu namo riterius, išsiskirstė...

To tik Jogailai ir reikėjo... Jis liepė Vytautą sumti, o Kęstutį ištremiti Krėvos pilin, kurios tamstame urve Lietuvos budeltai garbingą senetį pasmatgė...

Bijodamas aistringų žmonių keršto, Jogaila viešai paskelbė, kad didysai Lietuvos kunigaikštis patsai pasimirė, ir jojo pašarvotas kūnas, seno lietuvių tikėjimo įpročiais, Gedimino kalne su mylimu žirgu buvo iškilmingai sudegintas... Vokiečiams už suteiktą pagalbą Jogaila atidavė Žemaičių kraštą iki Dubysos ir prizadėjo apsikrikštyti...

Gailiai verkė tuomet Lietuvos sesės, jaunuoliai... Liūdnei skambėjo skurdžios kanklininkų raudos... Sun-

kios mintys slėgė tvirtą seno lietuvio būdą... Neramiai ošė viršūnėmis didieji Lietuvos ažuolai... Aistringai siūbavo galingas Trakų ežeras... Tūkstančių tūkstančiai Lietuvos upių ir upelių nešė skausmo vilnis į tolimą jūrą, o senosios Lietuvos saulutė neramiai siuntė savo retus spindulius į tamsų Krėvos pilies urvą, kur buvo atlikta baisioji žmogžudybė...

„Drebėk nelemtas urve, nes tolima ateitis lemia tau kruviną galą... Dar daug kraujo sugers tavo tamsi anga, kol patsai išnyksi...“ — taip kalbėjo seni Lietuvos žiniai, besirengdami užleisti žuvancias ramoves naujos krikščionų tikybos bažnyčioms...*)

Kęstučio mirties valanda tarytum palaidojo seną, garbingą, stambelėšką Lietuvą, kad, praplitus Kryžiaus išpažintojų tikėjimui, paruoštų jai sunkų ilgaamžį lenkų verguvs kryžių...

Tačiau, kol lenkai sugebėjo mūs kraštą pavergti, dar ilgai, ilgai jiems teko kovoti, ir pirmasai, kuris užstojo jų užgaidoms kelią, buvo, ištrūkęs iš Jogailos žabangų, Kęstučio ir Birutės sūnus — Vytautas!

IV.

„Na, dabar matote, vyručiai, kad šitomis keliomis apysakomis mes vos tik palietėm didžiojo Lietuvos kunigaikščio Kęstučio ilgą viešpatavimo laiką“ — tokiais žodžiais baigė savo penktąjį skaitymą viršila Ažuolas.

Ne pro šalį bus priminus Kęstučio gyvenimo atskirus bruožus. Šitas gryo plauko ir kraujo Lietuvos di-

*) Tur būt, pranašingi buvo žinių žodžiai, nes Krėvos pilis per keletą didžiojo karo metų pateko kaip tik rusų-vokiečių vakarų fronto ruožan ir daug kartų buvo apšaudoma įvairių rūšių pabūklais. Šias eilutes berašančiam 1917 metų vasarą, t. y. praėjus 535 metams nuo Kęstučio mirties, teko būti liudytoju paskutinės rusų-vokiečių kovos dėl Krėvos pilies, kurios didžiu is kertiais akmuo, dengęs tamsų, vokiečių užimtą urvą, buvo rusų sunkiu šoviniu suardytas, o gausūs to urvo gynaėjai kruviną galą tenrado. Tartum ir po mirties Kęstučio šešėliai jiems už sonas kriaudamas koršijo... Vieta, kur pilis stovėjo, vargu ar galės būti dabar atstatyta.

džiūnas, tikruosius lietuvius valdęs nuo 1345 iki 1382 m., buvo vienas iš septynių sūnų garsaus dar senesnės giminės Lietuvos valdovo ir Vilniaus įkūrėjo Gedimino.

Apie Kęstutį net jo pikčiausi priešai — kryževiviai rašo, kad jis buvo ne tik išmintingas Lietuvos žemių valdyt. jas, narsus ir sumanus karo vadas, bet, kas svarbiausia, visuomet duotąjį žodį laikydavo.

Melagiai ir šiaudadūšiai jo bijodavosi, kai ugnies, bet užtat drąsūs ir teisingi vyrai visuomet jame rasdavo užtaręją ir globėją.

Be ginklą priešą, moterį ar vaiką Kęstutis griežčiausiai drausdavo kankinti arba žudyti.

Net vokiečius įspėdavo Kęstutis, kai norėdavo juos užpulti. Bendrai, iš pasalų, be jokios priežasties, nieko niekuomet nepuldavo.

Jo šalies arba namų svečias, senovės papročiais, buvo saugojamas ir jam teikiama visokeriopa pagalba.

Bet užtat vargas būdavo tam, kurs kunigaikštį apvil-davo, prieš dorą nusizengdavo arba gauto įsakymo sąžiningai neišpildydavo. Visi lietuviai, o ypač zemaiciai, Kęstutį mylėjo ir juo tikėjo. Mūsų atsiminimuose jisai turi užimti vieną garbingiausių vietų, o jo įskiepyti žmoniems įpročiai ir dabar sektini, nors nuo tų laikų praėjo daugiau, kaip 500 metų... Tie gražūs, kariškos drąsos ir dorovės Kęstučio obalsiai tegu gyvena ir mūsų tarpe ilgiausius metus!

Pagal au, nereikia pamiršti ir tų šimtų, tūkstančių žuvusių Kęstučio kovose, tįjūnų, vyresnių bei jaunesnių vadų, ietininkų, buožininkų, saidokininkų ir t. t., kurių vardai nepateko į knygas, be kurių ir patsai Kęstutis nesugebėtų nieko padaryti.

Jų kaulai jau senai virto pelenais, bet jų krašto labai atlikti geri darbai, pasisventimas, drąsa, kancios ir mirtis padarė savo...

Tegu tiems mūsų protėviams taip pat būna lengva Lietuvos žemelė...

S. Zaskevičius.

Karo Mokykla Vilniuje.

(Žiūr. „Kario“ 2 nr.).

„Iki atskiro įsakymo išsiskirstyti. Į rūmus neiti, laukti įsakymo kieme. Kuprines laikinai galima nuimti. Būrių vadai pas mane“, — praskambėjo kuopos vado komanda.

Būrininkams buvo duotas įsakymas sustiprinti jau esamas sargybas ir pastatyti naujas. Kariūnai, sustatę į gubas šautuvus ir sudėję ties jais kuprines, tempė iš sandėlių ir klasių sunkiuosius „Maksimus“, lengvuosius kulkosvaidžius, primušinėjo kulkosvaidžių juostas, tepė spynas.

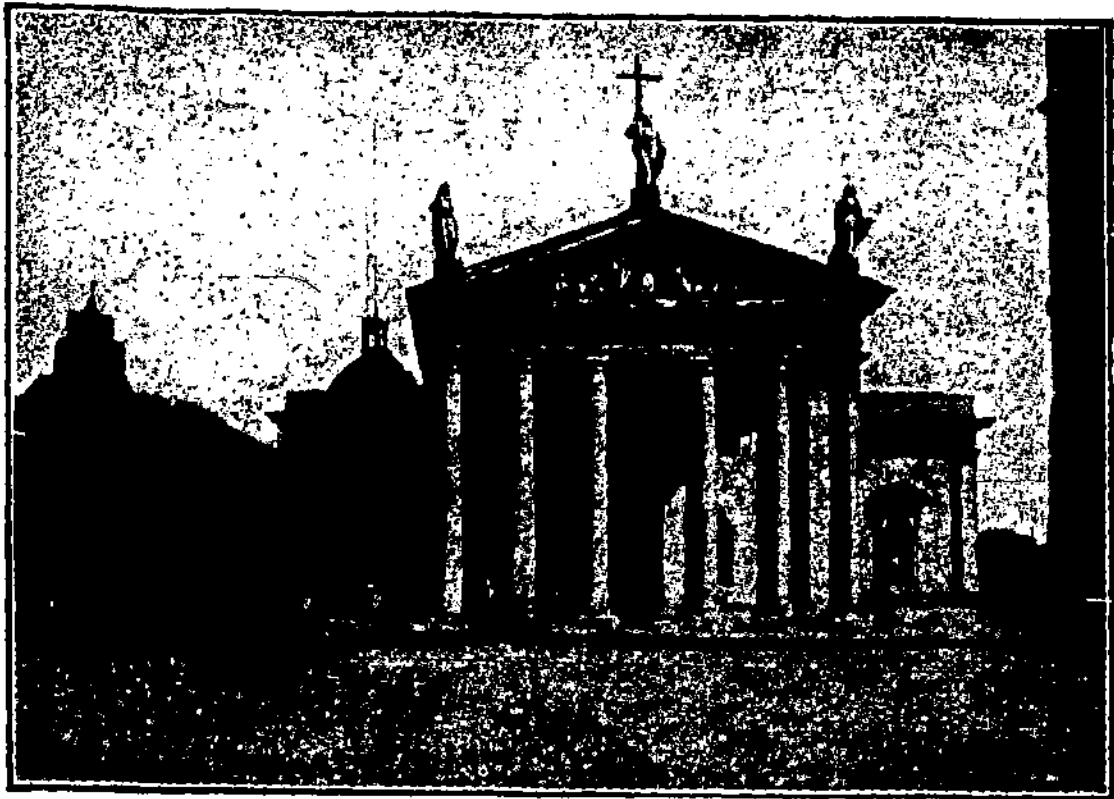
Jau sutemus viršininkas buvo skubiai iššauktas į Vyriausią Štabą ir greit grįžo nuliūdusiu veidu. Buvo gautas naujas įsakymas, kuriuo atmainomas pirmutinis, t. y. Vokės upės tilto mes neginsime, tą uždavinį pavedė, rodos, 4 p. pulko dalims. Mums įsakyta būti mokykloje, apsaugoti tiltus ir laukti naujo įsakymo. Kuopa išklaušė šį pranešimą su paniūrusiais veidais. Vėl neaiškumas, vėl laukimas.

Apie 19 valandą mūsų sargybos su sunkiaisiais ir lengvaisiais kulkosvaidžiais užėmė Neris tiltus, kuopa išstatė stiprias sargybas Žvėryno miško pusėje, išsiuntė slapukus ir patrulius. Į kambarius nėjom, o sustojome stovėti mokyklos kieme, susikūrėme laužus ir patys pradėjome virti sau vakarienę, nes mokykla buvo skubiai evakuojama.

Beveik niekas nemiegojo, ir visi nekantriai laukėme naujo įsakymo. Mieste buvo visai ramu, judėjimas sustojo, tik laikas nuo laiko su bildesiu praeidavo pėstininkų dalys, artilerija ar koks nors eskadronas. Visi traukė pietų-vakarų kryptimi, iš kur vis aiškiau ir aiškiau ateidavo patrankų dundėjimas; sunk. kulkosvaidžių traukėjimas buvo aiškiai girdimas, pridėjus ausį prie žemės.

Apie 1 val. aštriai prabilo mūsų sunk. Maksimas Žvėryne. Kaip įelektrinta kuopa pašoko nuo žemės ir be įsakymo greit išsiskriavo. Išsiųs as į Žvėryną vienas skyrius bėgte išnyko už mokyklos vartų. Paleidęs porą eilių mūsų Maksimas nutilo. Už pusvalandžio grįžo ir mūsų patrulis. Vienas iš kariūnų tempė ant pečių pilną maišą; pasirodė, kad tai mūsų Maksimo karo grobis — arti 4 pūdų jautienos mėsos. Kažin kokie trys ar keturi tipai buvo sargybos pastebėti Žvėryno miške. Jie kažin kur bėgo ir, sargybai pareikalavus sustoti, pradėjo dar smarkiau bėgti. Tuomet, nieko nelaukdamas kulkosvaidininkas, paleido porą eilių, tipai metė maišą ir vis dėlto pabėgo, matyti mėsa buvo vogta. Auštant šį grobį išvėrėme ir suvalgėm.

Naktis praėjo visai ramiai. Įsakymą gavom tik rytmetį trauktis Kauno link. Nuleidėm galvas, nes mums gėda buvo apleisti Vilnių be kautynių. Diena buvo graži, saulėta ir šilta, ir nenorėjom tikėtis, kad ji bus tokia

Vilniaus Katedra.

mums liūdna. Apie 10 valandą iš intendantūros sandėlių, esančių net li mokyklos, atbėgo vienas iš sargybinių, prašydamas pagalbos, nes miesto biednuomenė, sužinojusi, kad veltui dalijami įvairūs produktai, kurių išvežti jau nebuvo galima, pradėjo plėsti sandėlius.

Su trimis kariūnais man buvo įsakyta padaryti tvarką, jei žmonės neklausys — pavartoti ginklą. Užmovę durtuvus, nubėgom prie sandėlių. Pareikalavau iš minic tu, au susitvarkyti, stoti ir laukti savo eilės. Išsyk žmonės net ir dėmesio neatkreipė ir plėšė toliau sandėlių sienas, todėl trissyk viršun iššovus, liepiau kariūnams užmaiti durtuvus ir paspausti pavojingiausioje vietoje. Šūviai ir kariūnų rimti veidai ir atkišti durtuvai labai greit paveikė sužvėrėjusius piliečius. Visi pradėjo panikoje bėgti, o paskui tvarkytis ir stoti eilėn. Sandėliai buvo išgelbėti ir tvarka įvesta.

Patrankos dundėjo ir kulkosvaidžiai tratėjo vis arčiau ir arčiau Vilniaus. Gatvės visai užmirė: bijodami gatvės mūsų gyventojai užsidarė namuose. Pasklydo gandai, kad vietiniai lenkai, gerai ginkluoti, mano iš langų šaudyti ir apmėtyti granatomis besitraukiančias gatvėmis mūsų dalis. Nutarėm, jei į mūsų kuopą paleis nors vieną šūvį, tai ne tik kad išžudysime visus paimtus su ginklu rankoje, bet granatomis sudaužysime visą namą.

Apie 11 valandą buvo įsakyta pasiruošti išeiti. Sukrovėme į paimtas pastotis apie 20 užlaisytų kulkosvaidžių, apsikabinom šoviniais ir granatomis ir, apleidę mokyklą, pradėjom žygoti Žvėryno gatvėmis, atidžiai sekdamį kiekvieną praeivį ir namų langus ir vartus, būdami pasiruošę vykdyti mūsų nusistatymą.

Bet, matyti, lenkai nedrįso užkapti Karo Mokyklos, nes į mus nebuvo paleista nė vieno šūvio, nors mums, Vilnių apleidus, kai kurios mūsų dalys iš tikrųjų įvairiuose miesto kvartaluose buvo iš langų apšaudomos. Mes netgi gailėjomės, kad niekas į mus nešaudė, taip norėjom atkeršyti apgavikams.

Apie 12 valandą kuopa nė kieno neklūdoma pasiekė Vilniaus Maišogalos plentą ir susėjo Šeškinės kalne. Su suspaustomis širdimis paskutinį kartą pažvelgėme į apleistą Vilnių. Kariūnai ir karininkai tylėjo. Nė vieno kariūno akyse blizgėjo ašaros. Kuopa sunkiai alsavo, buvo pikta, kad mes, geriausioji kariuomenės dalis, pirmi apleidžiame Vilnių be šūvio, be jokio susirėmimo. Vienas kitas tyliai nusikeikė, sugriežė dantimis, bet įsakymas lieka įsakymu, ir nuleidę galvas su pasiryžimu grįžti dar čionai ir jėga paimti tai, kas mums priklauso, nužygiavom Kauno link.

Ne linksmas buvo žygis. Be dainų, be kalbų kuopa tyliai žygiavo Maišogalos link. Trigubai prikrautų kuprinių diržai piovē ir tempė atgal pečius, batai trynė kojas. O iš Vilniaus ėjo kulkosvaidžių tratėjimas, duslių rankinių granatų sproginiai. Lenkai skverbėsi mūsų sostinėn.

Apsinakvoję Maišogalos rajone, naktį iš Vyr. Štabo gavome įsakymą pasukti Kaišadorių link, pasikrauti ten į vagonus ir pasiekti Kauną. Paskutinė mūsų viltis kautis žuvo. Ūpas visai prislėgtas, nes žinojome, ir net matėme, kad visu frontu mūsų dalys traukiasi į šiaurę.

Atvykę į Kauną sužinojome, kad mus išleis tuojau leitenantais ir išsiųs frontan. Lengviau atsidusom, nes mūsų norai išsipildė: eisime kautis ir keršyti lenkams. Ir iš tikrųjų, už poros dienų ant paprastų mūsų kariūnų mundurų ir milinių užsiuvom trikampius, įsmeigėm žvaigžduotes ir išvykėm į savo dalis, išsiskirsčiusias plačiame mūsų fronte ir pakliuvom į karščiausius mūsų ties Musnikais, Širvintais ir Giedraičiais. — *Senas gusaras.*

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

3 art. pulkas. Pulke iki šiol nebuvo nevedusiems liktiniams puskarininkiams valgyklos. Dalies vadovybės pastangomis ir iniciatyva buvo surastas pulko rajone tinkamas valgyklai butas ir pasiūlyta patiems liktiniams puskarininkiams organizuoti ir įsteigti šeimynišką nevedusių liktinių puskarininkių valgyklą — puskarininkių klubą. Nors valgykla gyvena dar tik pirmąsias savo dienas, tačiau pulko puskarininkiai patyrė jos naudą ir yra labai patenkinti.

3-as artilerijos pulkas. Seniau 3 artilerijos pulkas Naujus Metus sutikdavo pakrikusiai, nes neturėjo nei karininkų, nei puskarininkių ramovių. Kiekvienas sutikdavo ten, kur rasdavo, kas jį priglaudžia.

Šiomet pulkas galėjo sutikti Naujus Metus namie, pulko šeimoje. Kareiviai Naujus Metus sutiko pas save, pulko karių klube — linksname vakarėlyje. Pulko karininkai — naujai įsteigto pulko karininkų ramovėjų su savo šeimomis.

Nors pačią ramovę pulkas neseniai įsteigė, tačiau suspėjo ją pusėtinai ir jaukiai įrengti ir aprūpinti reikalingais baldais.

Pulko puskarininkiai Naujus Metus sutiko irgi tik šiomet įrengtame klube, kur buvo surenkta bendra puskarininkių vakarėnė. Čia susirinkusius puskarininkius su Naujais Metais pasveikino pulko vadas. Jis pasakė: „Jūs esate savo klube naujakuriai ir kaip tokie tuo tarpu neturtingi, bet turit gerą dvasią ir gražų sugyvenimą. Pulkas rūpinsis, kad jūsų klubas būtų gražia, jaukia ir ramia poilsio vieta, o jums linkiu, kad tas jūsų tarpe glaudus sugyvenimas ir toliau plėstųsi ir rodytų, kad pulkas yra vieningas ir kaip toks tvirtas“.

Naujųjų Metų dieną ir rytą visas pulkas buvo išrikiuotas pulko aikštėje, Šančiuose, kur, atvykus pulko vadui, buvo perskaityti pasveikinimai J. E. Respublikos Prezidento, krašto apsaugos ministro prof. Voldemaro, Vyr. Štabo viršininko ir II-os karo apygardos viršininko.

Pasibaigus sveikinimams ilgas griausmingas „valio“ nuaidėjo per pulko eiles už Valstyhės Prezidentą, ministrą pirmininką prof. Voldemarą, Vyr. Štabo viršininką ir kitus viršininkus.

Vėliau pulką sveikino pats pulko vadas ir linkėjo ištvermės toliau ugdyti fizines ir morales jėgas, tinkamai eiti atsakomingas kario pareigas ir nenuilstamai budėti tėvynės sargyboje. *Sakalas.*

4-tas artilerijos pulkas. Sausio mėn. 8 dieną pulko liktinių puskarininkių taupomosios-skolinamosios kėšos narių įvyko susirinkimas, kuriame buvo renkama 1929 metams nauja valdyba. Išrinkta į valdybą: viršila Šikšnius, vyr. pusk. Aleksandravičius, vyr. pusk. Jablonskis.

Taupomoji-skolinamoji kasa veikia labai gerai, keletas puskarininkių atliekamus litus iš algos įneša kason kaip laisvą indėlį ir ateičiai mano sutaupyti nemažą litukų sumą.

Paskolų prašantieji puskarininkiai patenkinami. Pulko vadas, kasą įsteigus, leido iš ekonominių sumų paimti paskoloms išduoti 1000 litų.

Čiuožykla. Pulkas savo pastangomis įrengė čiuožyklą. Kad joje būtų galima ir vakaro metu čiuožti, įvedė elektrą. Vakaris visi ledo mėgėjai p. p. karininkai ir kareiviai smagiai praleidžia po keletą valandų čiuožykloje.

Čiuožyklon bus leidžiami ir ne kariai, bet jiems įėjimas sėkmadieniais ir šeštadieniais, kada griežia pulko orkestras, anmokamas.

Sportas. Organizuojama pulke chokejaus komanda. Futbolininkai irgi jau ruošiasi treniruotėms. Pulko jodinėjimo manieže, pagal sustatytą treniruotėms tvarkaraštį, futbolininkai vėl pradeda treniruotis, kad vasarai atėjus būtų galima vėl kariuomenės pirmenybes laimėti. Pereitų metų pirmenybės laimėtos tik dėl dažnai daromų treniruotėms tiek žiemą, tiek vasarą.

V. p. Jablonskis.

II-os karo apygardos štabas. Vartant „Kario“ lapus, labai retai tenka rasti žinių apie apygardos štabo komandos gyvenimą. 1928 m. persikėlus komandai iš A. Panemunės į Šančius, gauta erdvesnė patalpa. Įsteigta kareiviams skaitykla, kur oje kareivis randa pasiskaityti laikraščius: „Lietuvos Aida“, „Trimita“, „Sargyba“ ir labiausiai mėgiamą mūsų „Karij“. Laikui pajavrinti vra žaislai, be to dar, kiekvieną dieną daromos kareiviams švietimo pamokos. Buvo surengta keletas šokių ir žaislų vakarėlių, kuriuose maloniai praleisdavo laiką kiekvienas atsilankęs svečias, nes salė yra gražiai papuošta.

Ypatingai gražiai praleidom šias kūčias, į kurias atvyko štabo v-kas gen. št. pulkininkas Gerulaitis, rikiuotės sk. viršininkas pulk. leit. Butkus ir štabo komendantas kap. Adomaitis. Pasisveikinę su garbingais svečiais, pasidalinom plotkomis, sėdomės už baltų stalų, kur laukė gardžiai paruoštos kūčios. Štabo viršininkas supažindino mus su šios dienos reikšme. Po kūčių buvo dalijamos dovanos, kurias traukėme loterijos būdu.

Likt. puskarininkiai savo tarpe sudarė vadinamą „paktą“ prieš rūkymą, pasižadėjo mesti rūkvti ir apsikrovę save pabaudomis, mokėti po 5 litus už kiekvieną užsirūkymą, šią pabaudą paskvrė kaip auką nukentėjusiems nuo nederliaus ūkininkams. *Zanavykas.*

Mariampolės įgula. Šio mėnesio 10 d. apie 12 val. ties kareivinėmis gana aukštai buvo pastebėtas orlaivis, kuris paskraidęs pradėjo mirties kilpas daryti. Kareivėliams labai patiko. Lakūnams kiek žemiau nusileidus, pastebėjome iš ženklų, kad tai mūsų orlaivis. Mūsų drąsūs lakūnai, nepaisydami didelio šalčio (20°C), atskrido mariampoliečius savo „fokusais“ palinksminti.

Pavojingas numeris. Paveikslėly matome, kaip virsdamas į užpakalį, nuo turniko, apsisuka ore ir ant kojų atsistoja. Tai daro vyr. pusk. Janauskas, 1-o gusarų D. L. Et. K. Jonušo Radvilos pulko. Jis duoda 30 bonkų alučio, kas taip padarys, bet ligi šiol gusarų pulke neatsirado tokio, kurs panorėtų paimti 30 bonkų alučio.

Dauguma kareivių, ypač jaunų, dar nebuvo matę orlaivio ir netikėjo, kad orlaivis erdvėje galėtų taip gražiai vartytis. Kareiviai troško arčiau, žemėje, tą gudrų „paukštį“ pamatyti.

Sausio mėn. 11 d. 9 p. pulko liktiniai viršilos ir puskarininkiai, susirinkę savo naujame klūbe, padėjo išvykstančiam iš pulko į kitą dalį majorui Išlinskui už įrengimą naujo puskarininkių klūbo. *Vtn.*

Įsteigta puskarininkių lakūnų mokykla. Norint susipažinti ir tinkamai paruošti žmogų veikti su šių dienų modernizuotais technikos pabūklais, yra steigiamos įvairių technikos šakų mokyklos, kuriose paruošiami įvairių rūšių specialistai. Tam reikalui ir mūsų karo aviacijoje sausio 15 d. įsteigta puskarininkių lakūnų mokykla.

Į puskarininkių lakūnų mokyklą tinkami sveikatos atžvilgiu būti lakūnais, ne senesni 25 metų vyrai, tiek būtinos karo tarnybos, tiek liktiniai ir išlaikę konkursinius egzaminus iš matematikos ir lietuvių kalbos priimti į mokyklą. Baigę 6 klases ar aukštesni mokslą primami be egzaminų. Taip pat yra priimti keli ir laisvais klausytojais. Mokslas prasidėjo sausio 15 d. ir tęsis vienerius metus.

Mokykloje dėstomos šios mokslo šakos: 1) aviacijos taktika, 2) aviacijos teorija, 3) aviacijos istorija, 4) aviacijos ginklai, 5) šaudymo teorija, 6) vidaus degimo variklis, 7) aeronavigacija, 8) fotografija, 9) technologija: medžiagos atsparumas ir aviacijos statutas, 10) bendroji taktika, 11) artilerija, 12) elektrotechnika, 13) radio technika, 14) topografija, 15) karo istorija, 16) fortifikacija, 17) matematika, 18) fizika, 19) Morzės abėcėlės pratimai ir 20) praktikos darbai dirbtuvėse, foto laboratorijoj ir aerodrome. Baigę puskar. lakūnų mokyklą, gabesnieji mokiniai ir tinkami skraidymams bus mokomi skraidyti, o kiti įgys aviacijos motoristų vardą.

Kelio akmenėlis.

Pėstininkų artilerijos kursai. Sausio mėn. pradžioje Rygoje pirmą kartą įsteigti pėstininkų artilerijos kursai pėstininkų karininkams. Šie kursai truks keletą savaitių. Kursų tikslas parengti pėstininkų (lydimosios) artilerijos baterijų vadus pėstininkų pulkams. Į kursus pasiūstą karininkų iš visų pėstininkų pulkų ir karo mokyklos, iš viso kelios dešimtys žmonių.

Situose kursuose bus dėstomi šie dalykai: artilerijos medžiaga, artilerijos šaudybos teorija ir vadovavimas artilerijos ugniai kautynėse.

Klaipėdos krašto atvadavimo sukaktuvių minėjimas Klaipėdoje.

Prieš šešeris metus Klaipėdos kraštui, kuris, kai vokiečiai pralaimėjo karą, buvo atskirtas nuo vokiečių valstybės ir kurį buvo okupavę prancūzai, grėsė naujas verguvis pavojus. Ji ruošėsi paglemžti lenkai ir labai nedaug betruko, kad jie savo grubonišką svetimų kraštų pavergimo planą nebūtų įvykdę.

Sunkiū momentu Klaipėdos krašte pasigirdo skardus trimito garsas, jos gyventojams pranešdamas besiantinančią pavojaus valandą. Trimito gaudimas neliko be atbalsio: krašto gyventojai sukilo prieš atėjūnus ir savanorių sukilėlių pulkai išvijo atėjūnus okupantus prancūzus ir gimtajam kraštui savo krūtinėmis ir krauju gražino laisvę ir jį prijungė prie vienos motinos — Didžiosios Lietuvos.

Tai įvyko prieš šešeris metus — 1923 metais sausio 15 d.

* * *
Klaipėdos atvadavimo šventė, Lietuvių tautos žemių vienijimo šventė, kasmet yra iškilmingai minima ir apvaikšciojama.

Iš ryto Klaipėdoje ir visame krašte valstybinės ir autonominės krašto įstaigos bei šiaip lietuvių gyvenami namai pasipuošė tautiškomis vėliavomis. Kądangi sukaktuvės įvyko šokią dieną, tai valstybinės, krašto autonominės įstaigos ir mokyklos nutraukė darbą ir visas kraštas įgavo didelės tautinės šventės nuotaiką.

Iškilmingas minėjimas prasidėjo 13 val. kapinėse, prie žuvusių už Klaipėdos krašto laisvę karžygių paminklo, prie kurio susirinko krašto vyriausybė su p. gubernatoriumi A. Merkiu priešakyje, vietos kariuomenės dalies ir įgulos karininkai, šauliai, jūrininkai ir tūkstantinė minia žmonių.

Abiejose karžygių paminklo pusėse buvo išstatyta šaulių garbės sargyba, vidury — Klaipėdos krašto šaulių rinktinės vėliava.

Pamaldos už žuvusių vėles atlaikė 7 pėst. pulko kapelionai: katalik. kun. Bartuška ir evangelikų kun. Gailius. Pastarasis savo kalboje parodė didelį netaktą, pasakydamas neprideriančią toj vietoj ir iškilmingo susikaupimo valandą kalbą, kuri susirinkusiems sukėlė labai blogą įspūdį.

Gražią kalbą pasakė Klaipėdos krašto gubernatorius p. A. Merkys, pažymėdamas žuvusių karžygių kapų reikšmę gyviesiems ir nurodė, kad karžygių kapai yra ta vieta, kur gyvieji susirenka ne tik pagerbti kilniųjų tautos sūnų atmintį, bet susikaupę pasisemti pajėgų tolimesnėms, dar nepasiektiems tautos idealams įgyvendinti. Baigdamas savo kalbą p. gubernatorius ragino prie idėjinio tautinio darbo eiti tais keliais, kuriais ėjo čia gulį tautos karžygiai.

Šaulių sąjungos viršininkas mjr. Kalmantas kalbėdamas nurodė, kad karžygiai savanoriai, kariaudami už Klaipėdos krašto atvadavimą, nežūrėjo į keną nors asmeninius dalykus, bet žūrėjo, kad visai Lietuvai būtų gera.

Kalboms pasibaigus, karo orkestrui grojant, ant karžygių kapo sudėta keliolika vainikų, tarp jų: gubernatoriaus, krašto direktorijos, vietos kariuomenės dalies karininkų, šaulių sąjungos centro, krašto šaulių rinktinės ir k.

17 val. „Ryto“ viešbuty įvyko arbatėlė, kurioje dalyvavo p. gubernatorius, direktorijos nariai, įstaigų viršininkai, aukštesnieji valdininkai, vietos visuomenės veikėjai, karininkai ir šiaip gražus būrelis kviestų svečių.

Sukaktuvių iškilmės buvo baigtos šaulių name vaidinimu; vietos scenos mėgėjai labai gerai suvaidino S. Čurilionienės tautišką dramą „Aušros sūnūs“; šaulių choras, vedamas p. A. Vaičiūno, gražiai sudainavo himną ir keletą tautiškų dainų, o grupė lietuvačių gerai išpildė p. Bertolio sukomponuotą baletą „Piovėjas“.

Iškilmės baigėsi apie 5 val. rytą šokiais ir žaislais.

A. Laumakys.

KARIŠKOS ŽINIOS.

Pašliūzomis iš Rygos į Taliną. Sausio mėn. pradžioje trys latvių puskarininkiai atliko reidą pašliūzomis iš Rygos į Taliną (iš viso 300 su viršium kilometrų). Šią kelionę jie atliko per 100 valandų (įskaitant čia ir poilsio laiką), šliauždami pašliūzomis iš viso apie 40 valandų, tai yra nuo 8 ligi 10 kilometrų per valandą. Kelionė buvo nelengva, buvo per maža sniego, o šalčio ne mažiau kaip 10°.

Kariuomenės pašliūžininkų rungtynės. Vasario 16 dieną Rygoje įvyks pirmosios kariuomenės pašliūžininkų rungtynės, kuriose dalyvaus kariai ir šauliai. Šias rungtynes rengia kariuomenės klubas. Bus rengiamos greičio rungtynės 3 kilometrų atstume tarp pašliūžininkų komandų, iš kurių kiekviena sudaryta iš 4 žmonių. Be to, bus rungtynės 5 ir 10 kilometrų atstumuose; šiose rungtynėse dalyvaus tik atskiri pašliūžininkai.

Pažymėtina, kad latvių kariuomenėje, ypač paskutiniu laiku, daug dėmesio krepiama į šios rūšies sportą, kuris plėtojasi kariuomenės dalyse. Kariuomenės vadovybė yra sumanusi įvesti šį sportą kaip privalomą mokymo dalyką pirmiausia tose pėstininkų dalyse, kurios stovi Latgalijoje. Mat, šitame Latvijos krašte yra daug pelkių ir ežerų, tai yra sunkiai pereinamos vietos; čia pašliūžos gali labai daug padėti.

Lenkų šauliai-jūreiviai. Varšuvoje yra susiorganizavęs „Šaulių-jūreivių skyrius“. Jo tikslas yra ne visai paruošti jūreivius, bet tik duoti „gerą medžiagą“ lenkų karo laivyno žemesniajam personalui.

Šis pirmasis Lenkijoje „šaulių-jūreivių skyrius“ paruošė savo veikimo programą ir bendrus dėsnius kitiems panašiams skyriams kurtis.

„Šaulių-jūreivių skyrių“ pagrindas turi būti jau tarnavę karo laivyne kariai. Jie, būdami specialistai, moko jūrininkystės dalykų kitus skyriaus narius ir palaiko skyriuje jūrininkų tradicijas. Nepilnametis jaunimas, stojąs į „šaulių-jūreivių skyrių“, sudaro at-

skirą „jaunimo grupę“, kurioje instruktoriams vadovaujant, jaunimas mokosi vandens sporto ir kitų dalykų. Mokymo programą baigus laikomas tam tikras egzaminas. Egzaminas tikriesiems ir jaunimo grupės nariams yra vienodas. Varšuvos „šaulių-jūreivių skyriaus“ nariai laiko egzaminus iš šių dalykų: 1) Perplaukti stovinčiam vandenyje 100 metrų atstumą, o tekančiam — 100 mtr. ir atlikti šokimą į vandenį galva žemyn iš 3 metrų aukščio. 2) Perplaukti Vyslą sporto valtimi arba paprastu žvejų laiveliu su vienu irklų. 3) Pakankamai mokėti irkluoti keturiese. 4) Pakankamai mokėti valdyti būrį laivelį ir jo vairą. 5) Mokėti gelbėti skęstančius.

Šią vasarą Varšuvos „šaulių-jūreivių skyrius“ įengė Vyslį savo prieplauką. Ji yra pirmoji šaulių prieplauka.

Aviacijos pramonė Prancūzijoje Prancūzų spaudos žiniomis, didžiausios Prancūzijoje aviacijos dirbtuvės „Breguet“, kuriai kilus, gali tuojau pat pereiti prie kariškų lėktuvų gamybos, pagaminamos kasdien po 5—7 lėktuvus.

Šios dirbtuvės dabar, be gaminimo keleivinių lėktuvų Prancūzijos oro susisiekimo reikalams, dar gamina naujus karo ir keleivinių lėktuvus Lenkijai, Rumunijai ir Jugoslavijai.

Prancūzai mažina kavaleriją. 1928 m. lapkričio pradžioje Prancūzijos kariuomenėje išformuoti 6 kavalerijos pulkai. Išformuotų dalių arkliai bus priskirti likusių kavalerijos arklių skaičiui padidinti, kitų ginklo rūšių dalių arklių skaičiui papildyti ir aprūpinti arkliais naujai formuojamus „respublikos apsaugos judomuosius būrius („žandarmeriją“).

Nauji traktoriai artilerijos pabūklams vežioti. Danijos kariuomenėje bandomi nauji traktoriai artilerijos pabūklams traukti. Šis traktorius — sunkusis automobilis vietoj užpakalinių ratų turi ratų sistemą, apjuosta Kolbeko tipo minkšta gumine vikšrine juosta. Iš bandymų matyti, kad toks traktorius yra žymiai tobulesnis, nes gali judėti net labai nelygia vieta.

Naujas lengvasis amerikiečių tankas. Darant bandymus su nauju lengvuju amerikiečių tanku „T-1“, tiriant jo važiuotę ir konstrukcijos patvarumą, gauti patenkintami rezultatai.

Šio tanko duomenys yra šie. Greitumas: slinkdamas negrįstais keliais šis tankas nueina 25 kilometrus per valandą, o plentu — 35 kilometrus 200 metrų per valandą. Tanko įgulą sudaro 2 žmonės.

Šis tankas ginkluotas 3,7 cm. patrankėle, kuri yra pastatyta pasukamam bokštelyje ir 7,5 mm. kulkosvaidžiu.

Šarvai apsaugoja tanko įgulą nuo šautuvų ugnies iš bet kokių atstumų.

Žygiui paruoštas tankas sveria iš viso apie 7 tonas (7000 kilogramų). Nežiūrint to, tankas gali būti pakrautas į paprastą krovininį 5 tonų automobilį, nieko nekenkdamas šiam, ir vežamas per dideli atstumą.

Tanko variklis yra paprastos sistemos.

Prie tanko sienelės iš išorinės pusės yra pritaisytas tam tikras prietaisas dūminei uždangai leisti. Šis prietaisas veikia per 30 minučių; jis lengvai nuimamas ir pakeičiamas kitu.

Per bandymus šis naujasis tankas lengvai nužygiavo 670 kilometrų. Jokių sugedimų žygio metu nepasireiškė. Tikrai šio žygio pabaigoje sulūžo viena vikšrinio retežio grandis. Tankas vežasi su savim atsarginių dalių. Minėtos sugedusios grandies pakeitimas atsargine grandimi tam tikro vežamo drauge prietaiso dėka ir tanko paruošimas tolimesniam žygiui trunka iš viso 20 minučių. Pažymėtina, kad šį darbą atliko vienas žmogus.

Amerikiečių aviacijos pramonė. 1 27 metais Žemių Amerikos Jungtinėse Valstybėse buvo iš viso 103 aviacijos dirbtuvės ir 9 variklių (motorų) dirbtuvės. 1926 metų pabaigoje buvo iš viso 67 aviacijos dirbtuvės.

Šios visos dirbtuvės 1926 metais pastatė iš viso 550 kariškų lėktuvų ir 636 sportiškus ir kitokius lėktuvus, iš viso — 1186 lėktuvus. 1927 metais tos dirbtuvės pastatė 697 kariškus lėktuvus ir 1653 sportiškus ir kitokius lėktuvus, iš viso — 2350 lėktuvų.

Kaip mes leidome šventes.

(Malonūs prisiminimai...)

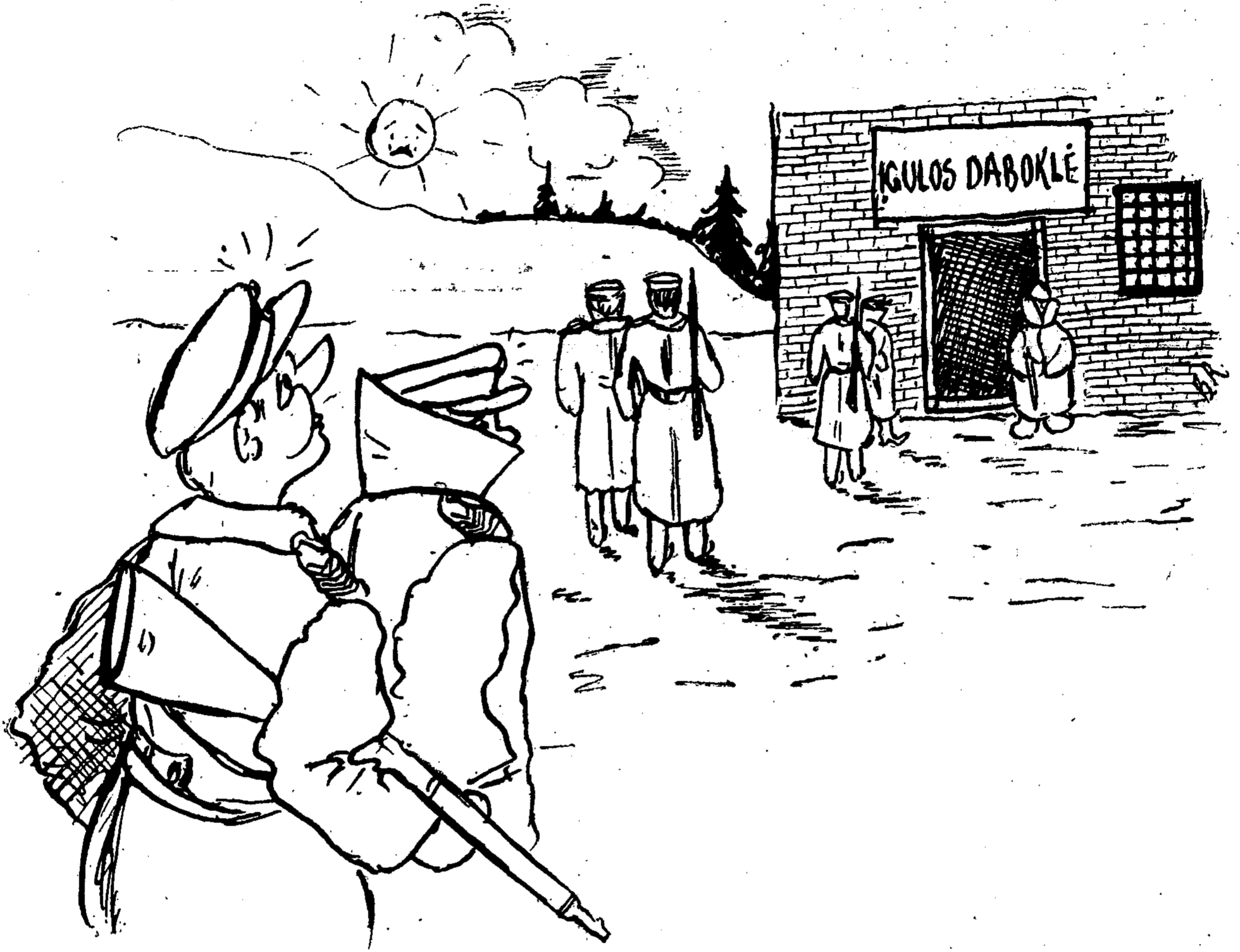
Gėrėm alų, gėrėm midų
Viską pylėm su į vidų.
O vėliau šiek tiek apsvaigus—
Uzdainavom linksmas dainas.
Na, kai dar daugiau išgėrėm—
Visi meiliais žodžiais bėrėm:
„Brangus“, „mielas“, „mano dūsia“...
O kampe grandinis Grūsa

Kliaugos Liliją bučiavo,
O kliauga ramiai niūniavo.
Ten kitam kampe Baronas
Apkabinęs kelias ponias
Kažką joms ausin kuždėjo,
Kol jų vyrai neatėjo...
Markertėlis iš pavydo,
(Nors iš tikro gal neklydo),

Traukdamas Teklę, taip kalbėjo:
— Ak, širdėle, kam to vėjo
Seno našlio tau klausyti,
Aš nubodau gal dūsytė...
„Baisiai“ linksmai šventėsėjo,
Nors kai kas ir nukentėjo...

Po linksmų švenčių į „jaukų poilsį“

(Nemalonis prisiminimai...)

Kas triukšmingai šventes myli,
Tas ir galvai traškant tyli,
Tyli jis, kai ji ir bara,

Tyli, kai „atostogosna“ varo...
Bet ir ką gi čia snekėti,
Kad per šventes iškalbėti

Visi geri, blogi žodžiai,
Et, užteko visko sočiai...
Benerumša.

Naujos knygos.

Mokykla ir Gyvenimas. Lietuvos Mokytojų Prof. Sąjungos laikraštis 7 (64) nr. Kaina Lt. 2.

Žemesniosios geodezijos vadovėlis. Redagavo ir papildė Maskvos Žemės Ūkio Instituto profesorius ir Matavimo Instituto lektorius J. A. Iveronovas. Vertimą redagavo inž. J. Stanisauskis Aukšt. Kultūrtechnikų Mokyklos Direktorius. Žemės Ūkio Rūmų leidinys. 1928 m. Kaina 12 lt.

Į darbą! Pijus Butenis 1928 m. „Panevėžio Balso“ priedas Nr. 3.

Mąstymas arba meditacija vertė J. Vaišnora. Marjonų leidinys 1928 m. Kaina 50 ct.

Pasauliečių apaštalavimas. A. Šablinskas. 1928 m. „Panevėžio Balso“ priedas Nr. 2.

Jėzaus širdis ir jaunimas. Vertė K. Zajančauskas. Marjonų leid. 1928 m. Kaina 50 ct.

Redakcijos atsakymai.

Jurgučiai — Jurgiui. Tamstos str. „Kodėl taip? (Jie, o ne mes)“ nedėsim, nes jame paliestas atskiras dalykas, neturįs bendro pobūdžio. Šį nusiskundimą pasiuntėm viršininkui, kuris, be laikraščio, galės viską iširti ir sutvarkyti.

Bendrai, pastebėjus kokius negeistinus reiškinius, turinčius visiškai siauro vietinio arba laikino pobūdžio, patartumėm visiems ne į laikraštį skųstis, bet nustatyta tvarka pranešti savo viršininkams, kad jie galėtų informuoti tuos asmenis, nuo kurių pareina ydų pašalinimas.

Kaina visiems.: metams 8 lt., pusmečiui 4 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Atskiras nr. — 30 ct. **Skelbimai:** petito eilutė 50 ct.; prieš tekstą dvigubai. **Adresas:** Kaunas, Nepriklausomybės aikštė.

Leidžia Vvr. Št. Karo Mokslo Valdyba.

Redaktorius kpt. Balčiūnas.

Akc. „Spindulio“ P. vės spaustuvė, Kaune.

Šis nr. išspausdinta 2.200 egz.